

วิสาหกิจ
ชุมชน

กลุ่มโคมไฟและตุงไชยล้านนา

โครงการ “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน”
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มิถุนายน 2548

ที่ปรึกษาโครงการ

ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร

คณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์^{1/ 2/}

หัวหน้าโครงการร่วม

อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์^{2/ 3/}

นักวิจัยส่วนกลาง

ผศ. กาญจนา โชคถาวร^{3/}

นักวิจัยวิสาณกิจชุมชน

อัญชนา ดีกษา^{4/}

ผู้ช่วยนักวิจัย

กนกวรรณ มุลละ^{2/}

^{1/} ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{2/} ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{3/} คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{4/} กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

รายงานนี้เป็นงานวิจัยเชิงกรณีศึกษาอันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อสร้างนักวิจัยวิสาหกิจชุมชนรุ่นใหม่โดยผ่านกระบวนการวิจัย ประการที่สอง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ยกระดับผลผลิตภาพ เพิ่มประสิทธิภาพ และความเข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรมทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของกลุ่มธุรกิจ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการหัตถกรรมและอาหารแปรรูปพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการ รวมทั้งการจ้างงานในท้องถิ่น และประการที่สาม เพื่อนำข้อมูลจากผลการศึกษาไปประกอบการวางแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและขยายผลไปสู่ภาคอื่นๆ

รายงานฉบับนี้เป็นหนึ่งใน 63 เรื่อง ซึ่งมุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับวิสาหกิจ โดยมีคณาจารย์ นักวิชาการและผู้ช่วยนักวิจัย จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยในเครือข่าย เป็นคณะวิจัยหลัก ทำหน้าที่เป็นนักวิจัยพี่เลี้ยงให้กับนักวิจัยวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติของหน่วยงานสนับสนุนในพื้นที่ (เจ้าหน้าที่จากกรมการพัฒนาชุมชน) และมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการเป็นนักวิจัยร่วม ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและเป็นผู้รับประโยชน์จากผลงานวิจัยนี้โดยตรง งานวิจัยนี้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มโคแฟกและตุงไชยล้านนา ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของกลุ่มฯ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของกลุ่มฯ เป็นสำคัญ

คณะวิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม ซึ่งให้การสนับสนุนโครงการเป็นอย่างดีและได้ประสานให้เกิดความร่วมมือกับกรมการพัฒนาชุมชน ขอขอบคุณท่านอธิบดี นายชัยสิทธิ์ โหตระกิตย์ รองอธิบดี นายวิฑูรย์ มนต์เชื้อศิริ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมฯ ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการและกรุณาให้การสนับสนุนและร่วมแก้ไข ปัญหา อุปสรรคของงานให้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการ และสมาชิกในกลุ่มฯ ที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีและร่วมรวบรวมข้อมูล ตลอดจนตอบข้อสงสัยด้วยความเต็มใจ รายงานฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความร่วมมือของกลุ่มฯ ตลอดจนการอนุญาตให้เสนอรายงานได้ตามความเป็นจริง

คณะวิจัย

มิถุนายน 2548

สารบัญ

	หน้า
คณะวิจัย	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย	3
1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	3
1.5.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ศึกษา	3
1.5.3 วิธีวิเคราะห์	3
1.6 ทบทวนเอกสาร	9
บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน	15
2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์	15
2.1.1 สภาพทางกายภาพ	15
2.1.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก	15
2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	16
2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	17
2.3.1 สภาพทางสังคม	17
2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ	19
2.4 วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่	19
2.5 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.6 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา	22
2.6.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน	22
2.6.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข	22
2.7 ศักยภาพการพัฒนาของหมู่บ้าน	22
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ	23
3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ	23
3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ	23
3.1.2 สถานที่ตั้ง	23
3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ	23
3.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนากิจการของกลุ่มฯ ทุกด้าน	24
3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน	24
3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ	24
3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	24
3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	28
3.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ	28
บทที่ 4 การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต	29
4.1 ผลิตภัณฑ์	29
4.2 การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิต	29
4.2.1 การบริหารการผลิต	29
4.2.2 การวางแผนการผลิต	29
4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต	30
4.3.1 วัตถุดิบ	30
4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต	32
4.3.3 บรรจุภัณฑ์และฉลากสินค้า	33
4.3.4 สถานที่ในการผลิต	33
4.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 แรงงานและการจ้างงาน	34
4.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต	34
4.4.2 การจ้างงาน	34
4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน	34
4.6 กรรมวิธีการผลิต	39
4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	43
4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต	43
4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต	43
4.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์	43
4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต	43
4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต	43
4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ	44
บทที่ 5 การตลาด	45
5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด	45
5.1.1 การบริหารการตลาด	45
5.1.2 การวางแผนการตลาด	45
5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	45
5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย	46
5.4 ราคาและการตั้งราคา	47
5.5 การส่งเสริมการขาย	49
5.5.1 วิธีรักษาลูกค้าเก่า	49
5.5.2 วิธีการหาลูกค้าใหม่	49
5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	50
5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด	50
5.6.2 ความต้องการด้านการตลาด	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 การเงิน	51
6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน	51
6.1.1 การบริหารการเงิน	51
6.1.2 การวางแผนการเงิน	51
6.2 แหล่งเงินทุน	52
6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน	52
6.3.1 ผลการดำเนินงาน	52
6.3.2 สถานภาพทางการเงิน	52
6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน	52
6.4.1 ปัญหาทางการเงิน	52
6.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ	52
บทที่ 7 SWOT Analysis และ ศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ	53
7.1 จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis)	53
7.1.1 จุดแข็ง	53
7.1.2 จุดอ่อน	53
7.1.3 โอกาส	54
7.1.4 ข้อจำกัด	54
7.2 ศักยภาพการดำเนินการ	54
7.2.1 ศักยภาพการจัดการองค์กร	54
7.2.2 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์	55
7.2.3 ศักยภาพของการผลิต	55
7.2.4 ศักยภาพทางการตลาด	55
7.2.5 ศักยภาพทางการเงิน	56
บทที่ 8 บทสรุป	59
8.1 สรุปผลการศึกษา	59
8.1.1 การจัดการองค์กร	59
8.1.2 การผลิต	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
8.1.3 การตลาด	60
8.1.4 การเงิน	60
8.2 ศักยภาพการพัฒนา	60
8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง	60
8.3.1 การจัดการองค์กร	60
8.3.2 การผลิต	60
8.3.3 การตลาด	60
8.3.4 การเงิน	60
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก ก. รูปภาพ	
ภาคผนวก ข. การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน	
ภาคผนวก ค. ต้นทุนและผลตอบแทน	
ผู้ร่วมโครงการวิจัย	
รายชื่อรายงานวิจัยและเอกสารของโครงการ	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ ต.ท่าศาลา อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่	17
2.2 ประชากรบ้านดอนจั่นแยกตามช่วงอายุ	18
2.3 ระดับการศึกษาประชากรบ้านดอนจั่น	18
2.4 การรวมกลุ่มในหมู่บ้านดอนจั่น	19
2.5 การประกอบอาชีพของประชากรบ้านดอนจั่น	19
2.6 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	21
3.1 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มฯ ปี 2547	27
3.2 แหล่งให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มฯ	28
4.1 ปริมาณการผลิต	30
4.2 การจัดหาวัตถุดิบ	31
4.3 วัสดุ และอุปกรณ์การผลิต	33
4.4 วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตของกิจการนายจ้างค์ จำแนกตามรายผลิตภัณฑ์	39
5.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์	46
5.2 ราคาผลิตภัณฑ์	48
5.3 การตั้งราคาโคมผัด/เวียน โคมญี่ปุ่น โคมจีน โคมแมว/กระต่าย และโคมตุ่ง	49
5.4 การตั้งราคาโคมเงี้ยว โคมดาว โคมรุ่ม โคมฟาร่า โคมจีบ และตุ่ง	49
6.1 แหล่งเงินทุน	52
7.1 ศักยภาพการผลิต	57

แผนภาพที่	สารบัญแผนภาพ	หน้า
3.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ		23
3.2 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มฯ		25
5.1 ช่องทางการตลาดของนายจ้าง		47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

ในภาพรวมแล้วธุรกิจชุมชนของไทยขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังจะเห็นได้จากในช่วงครึ่งปีแรก ปี 2547 สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) มียอดขายกว่า 29,000 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.9 ของเป้าหมายตลอดปี และมีผู้จดทะเบียนเป็นผู้ผลิตสินค้า OTOPT เพิ่มขึ้น 37,704 ราย จาก 16,000 ราย ในปี 2546 โดยเป็นกลุ่มชุมชน 26,537 ราย หรือร้อยละ 70.4 ส่วนอีกร้อยละ 29.6 เป็นผู้ประกอบการ SMEs (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2547)

การพัฒนาธุรกิจในระดับชุมชนสอดคล้องกับแผนพัฒนาชนบทซึ่งเน้นหนักในเรื่องของวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับรายได้และเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน นอกจากนี้การส่งเสริมธุรกิจชุมชนจะมีส่วนช่วยอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตสินค้าชุมชนส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาไม่สามารถขายสินค้าได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ ทั้งนี้ผู้ที่ผ่านการคัดสรรและได้ระดับ 5 ดาว เพียงร้อยละ 10 ที่มียอดขายที่น่าพอใจ ซึ่งจุดอ่อนของผู้ผลิตสินค้าในชุมชนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในลักษณะเดียวกัน คือ ระบบการจัดการที่ไม่มีมาตรฐาน ผู้ผลิตไม่ให้ความสำคัญกับการออกแบบสินค้า บรรจุภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้า ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการจำหน่ายสินค้าในอนาคต (ฐานเศรษฐกิจ, อ้างจาก ระบบออนไลน์ [http:// www.thaitambon.com/SmartOTOP/News5747A.htm](http://www.thaitambon.com/SmartOTOP/News5747A.htm))

แม้ธุรกิจชุมชนในภาพรวมจะมีการเติบโตค่อนข้างดีในช่วงที่ผ่านมา แต่ในระดับจุลภาคความสำเร็จของธุรกิจในแต่ละชุมชนค่อนข้างแตกต่างกันทั้งในด้านการประกอบการเชิงธุรกิจ อันนำมาซึ่งรายได้ของผู้ประกอบการ หรือกลุ่มประกอบการ ตลอดจนคุณภาพของงานฝีมือและการใช้เทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากการคัดเลือกผลิตภัณฑ์เข้าสู่โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งปรากฏว่าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมาก และแม้แต่ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่โครงการแล้วก็ยังมีศักยภาพที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปได้อีกมาก จากการสำรวจเบื้องต้นได้พบว่า แม้สินค้าชุมชนได้เก็บเกี่ยวความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมแล้วก็ตาม แต่ผู้ผลิตยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน อาทิเช่น ปัญหาด้านวัตถุดิบ เทคโนโลยีการผลิต การกำหนดราคา และการจัดการองค์กร เป็นต้น (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

รายงานนี้มุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับหน่วยประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของหน่วยประกอบการ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของแต่ละหน่วยประกอบการเป็นสำคัญ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษากรณีของ กลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาล้านนา ซึ่งเป็นกลุ่มคนในท้องถิ่นที่ได้ร่วมกันผลิตสินค้าประเภทโคมไฟและตุ๊กตาสาน ซึ่งในสมัยโบราณใช้สำหรับงานพิธีต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันนิยมนำมาใช้เป็นของประดับตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ กลุ่มฯ ได้ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลาอันพอสมควร มีการพัฒนาฝีมือจนกระทั่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้ผ่านการคัดสรรให้เป็นผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของ

อำเภอเมืองเชียงใหม่ ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้สะท้อนถึงภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวเชียงใหม่และความเป็นล้านนา ซึ่งหาผู้มีทักษะฝีมือในด้านนี้ได้ยากในปัจจุบัน ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจทำการศึกษาถึงการบริหารจัดการของกลุ่มฯ ในทุกด้าน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้เข้าใจสถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่มฯ และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อกลุ่มฯ และวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ได้นำข้อมูลไปปรับใช้เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน ความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กร อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อหาแนวทางการสืบสานภูมิปัญญาในด้านนี้ไว้มิให้สูญหายไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของ กลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาล้านนา อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของกลุ่มฯ และการจ้างงานในท้องถิ่น

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เฉพาะกล่าวคือ

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและพัฒนาการของกลุ่มฯ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของกลุ่มฯ ในประเด็นต่างๆ อาทิ โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด โครงสร้างทางการเงิน การระดมทุน ลักษณะการประกอบการหรือการดำเนินธุรกิจ รูปแบบการจัดองค์กร เทคโนโลยีการผลิต/แปรรูป การเงิน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของกลุ่มฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งหมายรวมไปถึงเทคโนโลยีที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพในการขยายธุรกิจและขยายตลาดของกลุ่มฯ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจอย่างชัดเจนถึงสถานการณ์การดำเนินงาน และศักยภาพของกลุ่มฯ ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดการองค์กร การบริหารการผลิต การจัดการการตลาด และการจัดการการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงต่อกลุ่มฯ เพื่อพิจารณานำข้อมูลในแต่ละด้านและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปปรับใช้เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญห ขจัดจุดอ่อน และเสริมจุดแข็งของกลุ่มฯ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และชีตความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มฯ รวมทั้งยกระดับรายได้ของสมาชิกและคนในชุมชน
2. กลุ่มฯ มีความเข้าใจตนเองทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง ได้เรียนรู้การวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการให้เกิดผลและมีความยั่งยืน
3. ข้อมูลจากการศึกษานี้สามารถนำไปปรับใช้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กร อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น
4. ข้อมูลของกลุ่มฯ จะถูกนำมาประมวลร่วมกับข้อมูลของหน่วยประกอบการอื่น ๆ อีก 62 ราย ซึ่งเข้าร่วมในโครงการวิจัยฯ (โครงการพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน

ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน) เพื่อวิเคราะห์ในเชิงมหภาคให้เห็นถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน และอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปพื้นบ้าน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยในส่วนนี้เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายหน่วยประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา กลุ่มโคมไฟและตุ้มไขลานนา บ้านดอนจั่น ตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อทราบถึงสถานการณ์การดำเนินงานและศักยภาพในด้านต่างๆ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงและชัดเจนของกลุ่มฯ

1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นสำคัญ ซึ่งได้จากการสำรวจและการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มฯ โดยมีกลุ่มฯ เป็นผู้ร่วมกระบวนการวิจัยและให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน (participatory research) ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์ โดยเยี่ยมสัมภาษณ์กลุ่มฯ หลายครั้ง (multiple visits)

1.5.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษาในพื้นที่หมู่บ้านดอนจั่น ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ศึกษาของโครงการวิจัยฯ

หน่วยประกอบการที่เลือกศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษา กลุ่มโคมไฟและตุ้มไขลานนา เนื่องจากเป็นกลุ่มวิสาหกิจที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาได้ และเป็นกลุ่มที่เน้นกิจกรรมเพื่อตลาด อีกทั้งยังมีความต้องการเข้าร่วมโครงการและมีความประสงค์ที่จะพัฒนาธุรกิจของตนเอง มีความใฝ่เรียนรู้ และต้องการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะวิจัย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนานักวิจัยท้องถิ่นของโครงการวิจัยฯ เป็นผู้คัดสรรหน่วยประกอบการที่มีความพร้อมและยินดีเข้าร่วมโครงการ

ผลิตภัณฑ์ที่เลือกศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษา โคมไฟและตุ้มไขลานนา ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ สร้างรายได้เสริม และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.5.3 วิธีวิเคราะห์

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายหน่วยประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการจัดองค์กร การบริหารงาน โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด และโครงสร้างทางการเงิน รวมถึงศักยภาพทางด้านต่างๆ ของหน่วยประกอบการ

ในการศึกษาโครงสร้างแต่ละด้านของหน่วยประกอบการ มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

โครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน กลุ่มฯ แต่ละกลุ่มฯ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มฯ ประสิทธิภาพและวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และลักษณะของกลุ่มฯ การศึกษาครอบคลุมรูปแบบการจัดองค์กร ขนาดของกลุ่มฯ โดยพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ลักษณะการกระจายการถือหุ้น และความสอดคล้องกันระหว่างหน้าที่ตามตำแหน่งงานกับงานที่ปฏิบัติจริง ประสิทธิภาพพื้นฐานของการดำเนินงานธุรกิจของกลุ่มฯ และพิจารณาการดำเนินงานว่าสอดคล้องกับปรัชญาที่ตั้งไว้เพียงไร และเพราะเหตุใด ทั้งนี้เพื่อประเมินความเป็น “วิสาหกิจชุมชน” ของกลุ่มฯ โดยใช้ลักษณะ 7 ประการของ “วิสาหกิจชุมชน” (เสรี พงศ์พิศ, 2546) เป็นฐาน

โครงสร้างการผลิต

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการผลิตนั้น จะประกอบด้วยความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต และความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต รวมถึงศักยภาพของผลิตภัณฑ์ อันประกอบด้วย ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย ศักยภาพทางด้านยอดขาย และศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม (ทองศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

1) ชนิดและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

2) การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีการผลิต จะศึกษาโดยกลุ่มฯ ให้ข้อมูล และเจ้าหน้าที่สังเกตการณ์ว่ามีวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร

3) ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตจะใช้วิธีการคำนวณดังนี้

1. ต้นทุนรวมต่อครั้งการผลิต

$$\text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง} = \text{ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง} + \text{ต้นทุนคงที่ต่อครั้ง}$$

2. ต้นทุนต่อหน่วย

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง} / \text{ปริมาณการผลิตต่อครั้ง}$$

3. ผลตอบแทนสุทธิต่อครั้งการผลิต

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อครั้งการผลิต} = \text{รายได้รวมต่อครั้ง} - \text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง}$$

4. ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย} = \text{ผลตอบแทนสุทธิต่อครั้ง} / \text{ปริมาณการผลิตต่อครั้ง}$$

5. ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง

$$\text{ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง} = \text{รายได้รวมต่อครั้ง} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง}$$

4) ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต ได้จากการให้ข้อมูลของหน่วยประกอบการแต่ละ

5) ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

การศึกษากำไรต่อหน่วย ประกอบด้วย อัตรากำไรต่อราคาขาย และอัตรากำไรต่อต้นทุน

1. อัตรากำไรต่อราคาขาย

$$\text{อัตรากำไรต่อราคาขาย} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ราคาขายต่อหน่วย}) \times 100$$

2. อัตรากำไรต่อต้นทุน

$$\text{อัตรากำไรต่อต้นทุน} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ต้นทุนต่อหน่วย}) \times 100$$

6) ศักยภาพทางด้านยอดขาย

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายนั้น พิจารณาจากยอดขายต่อปี เพื่อพิจารณาแนวโน้ม

ยอดขายต่อปี = ยอดขายรวมตลอดปีของผู้ประกอบการแต่ละราย

7) ศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวมประกอบด้วย ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลัก ต่อยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ทั้งหมด อัตรากำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ ยอดขายรวมต่อปี และยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์หลักหมายถึงผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ที่มีศักยภาพมากที่สุดของหน่วยประกอบการ และมีการผลิตเป็นระยะเวลานานพอสมควร

1. ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี (ในอดีตถึงปัจจุบัน ถ้ามีข้อมูล)

$$= \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักตลอดปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย}$$

2. ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลัก ต่อยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ทั้งหมด

$$= (\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลักต่อปี} / \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) รวมต่อปี}) \times 100$$

3. อัตรากำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ

$$= (\text{กำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี} / \text{ยอดขายทั้งหมดของกิจการต่อปี}) \times 100$$

4. ยอดขายรวมต่อปี

$$= \text{ยอดขายรวมทั้งปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย}$$

5. ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี

$$= \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) รวมทั้งปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย}$$

โครงสร้างทางการเงิน

การศึกษาถึงโครงสร้างการเงินนั้น ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน การวางแผนการใช้เงินทุน และศักยภาพทางการเงิน

สำหรับการศึกษเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน และการวางแผนการใช้จ่ายเงินนั้น จะใช้ข้อมูลรายหน่วยประกอบการนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และสรุปเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้พิจารณาประกอบกับข้อมูลด้านศักยภาพทางการเงิน (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

การศึกษาศักยภาพทางการเงินนั้น จะมีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1) **อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)** ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพคล่องระยะสั้นของธุรกิจ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด)

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (current ratio)}$$

$$= CA / CL \quad (\text{เท่า})$$
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนจับปล้น) (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / CL = \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / CL \quad (\text{เท่า})$$
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity Ratio)

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / CL \quad (\text{เท่า})$$
4. เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (Net Working Capital)

$$= CA - CL \quad (\text{บาท})$$

2) อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)

อัตราส่วนต่อไปนี้ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาวของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย

1. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
2. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$
3. อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า

$$= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
4. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$= 365 / \text{อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$
5. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลังเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
6. อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory Turnover in days)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง} \quad (\text{วัน})$$
7. 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)

$$= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า} \quad (\text{วัน})$$

8. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / \text{Total Asset หรือ } S / (CA+FA)$$
9. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / FA$$

3) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Debt Ratio)

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\%$$
2. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$
3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long – Term Debt/Total Capitalization)

$$= \text{หนี้ระยะยาว} / (\text{หนี้ระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \quad (\text{เท่า})$$
4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times Interest Earning or Interest Coverage Ratio)

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย} = EBIT / I \quad (\text{เท่า})$$
5. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (Fix Charge Coverage Ratio)

$$= EBIT / [I + (\text{เงินต้น} + \text{เงินปันผล} + \text{เงินกองทุนจม})] \quad (\text{เท่า})$$

$$(1 - \text{อัตราภาษีเงินได้})$$
6. Degree of Financial Leverage

$$= EBIT / (EBIT - I) = EBIT / EBT \quad (\text{เท่า})$$

4) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$

$$= (EAT / S) \times 100\%$$
2. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)

$$= (GP / S) \times 100\%$$
3. อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100\%$$

5) อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) และผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

1. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment: ROI)

$$= \text{(กำไรสุทธิหลังหักภาษี / สินทรัพย์รวม)} \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

$$= ((\text{EAT}/\text{S}) \times (\text{S}/\text{TA})) \times 100\%$$
2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets: ROA)

$$= \text{(กำไรจากการดำเนินงาน / สินทรัพย์รวม)} \times 100\%$$

$$= (\text{EBIT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$
3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

$$= \text{(กำไรสุทธิหลังหักภาษี / ส่วนของผู้ถือหุ้น)} \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Equity}) \times 100\%$$
4. กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)

$$= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด} \quad (\text{บาท/หุ้น})$$
5. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรืออัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร (Price to Earning Ratio)

$$= \text{ราคาตลาดต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$
6. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{ราคาตลาดต่อหุ้น}) \times 100\%$$
7. อัตรากำไรต่อแรงงานของสมาชิก

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{จำนวนสมาชิกที่ร่วมผลิต} \quad (\text{บาท/คน})$$

6) การคำนวณหาเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ

$$\begin{aligned} \text{เงินทุนหมุนเวียนที่ต้องการ} &= \text{เงินทุนในสต็อกวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป} \\ &+ \text{เงินลงทุนในลูกหนี้การค้า} \\ &+ \text{เงินลงทุนในสินค้าที่อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิต} \\ &- \text{เครดิตที่ได้จากผู้ขายวัตถุดิบ} \end{aligned}$$

โครงสร้างทางการตลาดของหน่วยประกอบการ

การศึกษาโครงสร้างการตลาดของหน่วยประกอบการ เป็นการศึกษาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์และยอดขายโดยเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดในแต่ละช่องทางตลาด โดยสัมภาษณ์หน่วยประกอบการถึงกระบวนการตลาดของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่หน่วยประกอบการทำการผลิต ข้อมูลส่วนนี้สามารถนำมาประมวลเพื่อสรุปเป็นแนวทางการขยายตลาดของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดต่อไป

1.6 ทบทวนเอกสาร

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2546: 39-46) ได้อธิบายความเป็นมาและให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนว่า วิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ small and micro community enterprise) คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง สำหรับ “ทุน” ในที่นี้ตามความหมายที่เสรี พงศ์พิศ ให้ไว้ว่า ไม่ได้หมายถึงเพียงแต่เงินอย่างเดียว แต่รวมถึง ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่น้องไว้ใจกัน) โดยสรุปแล้วลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชนมี 7 องค์ประกอบ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน
3. ทรัพยากรหรือวัตถุดิบมาจากชุมชนหรือจากภายนอก
4. วิถีสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
5. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ
7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

ทั้ง 7 องค์ประกอบล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น โดยฐานสำคัญที่สุดอยู่ที่ การพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นฐานรากของ “ความพอเพียง” ตามแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด โดยชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นฐานรากสำคัญของการทำวิสาหกิจชุมชน ต้องมีการจัดการแบบวิสาหกิจชุมชนที่มีการ “ผนึกกำลัง” (synergy) การปรับปรุงชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต้องมาจากพลังปัญญา พลังความรู้ที่ได้มาจากการการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ โดยนำมาผสมผสานกันทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคมแบบเสริมกัน ดังนั้นหัวใจสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอยู่ที่การเรียนรู้ เริ่มจากการเรียนรู้วิธีคิดใหม่ คิดให้รอบด้าน คิดให้วิคุณ และคิดแบบบูรณาการหรือการประสานพลัง

จารุพงศ์ พลเดช (2546) ได้ให้ความหมาย วิสาหกิจชุมชน ไว้ว่า การประกอบกิจการของชุมชน โดยคนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ เพื่อการจัดการ “ทุน” ทางสังคมของชุมชนที่มีอยู่เพื่อสร้างรายได้ และการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน และระหว่างชุมชน โดย “ทุน” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) นั้นรวมถึงทุนที่เป็นเงิน ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ทุนที่เป็นผลผลิต ทุนความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล (2545: 38) ให้ความหมายว่า เป็นการประกอบการโดยชุมชนที่มีสมาชิกเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ทั้งด้านการผลิต การค้า และการเงิน และต้องการใช้ปัจจัยผลิตนี้ให้

เกิดดอกออกผล ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างรายได้และอาชีพ ด้านสังคม คือ การยึดโยงร้อยรัดความเป็นครอบครัว และชุมชนให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ โดยผ่านกระบวนการของชุมชน

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญต่อการอยู่รอดและพัฒนาชุมชน เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเน้นความร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้พึ่งตนเองได้ และเน้นการใช้ทุนที่มีอยู่ในท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจและสังคม เปรียบเป็นการสร้างรากฐานที่เข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ , 2542: 39)

จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชน (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) คือ 1. ทุนทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น 2. ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งคือ ภูมิปัญญานำมาประยุกต์ และผสมผสานสร้างสิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าและมูลค่า 3. ทุนทางสังคม อันได้แก่เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน ร่วมกันจัดตั้งองค์กรชุมชน และเครือข่ายในเชิงเศรษฐกิจ ร่วมกันจัดการทรัพยากรทางการผลิตต่างๆ วิสาหกิจชุมชน เป็นระบบที่มีหลากหลายกิจกรรมเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เสริมกันแบบบูรณาการ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว จะนำมาซึ่งการลดรายจ่ายจากภายนอก และสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน ทั้งยังส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง จากการร่วมกันคิดและร่วมกันทำ

ระดับของวิสาหกิจชุมชน

ขนาดของวิสาหกิจชุมชน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม มีสมาชิกมากกว่า 15 คน วิสาหกิจชุมชนขนาดจิ๋ว มีสมาชิก ตั้งแต่ 5 คนถึง 15 คน (กฤษฎา นิลศรี, 2545: 68)

วิสาหกิจชุมชนอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) วิสาหกิจชุมชนทดแทนการพึ่งพาภายนอกชุมชน หมายถึง กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เน้นการลดรายจ่ายของเกษตรกรและชุมชน หรือเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) เป็นการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อกินเพื่อใช้ในชุมชน เพื่อให้ครอบครัวพึ่งตนเองได้ ให้ชุมชนเกิดความพอเพียงอย่างน้อยให้พออยู่พอกิน หรือพอกินพอใช้

2) วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลผลิตและทรัพยากร หมายถึง ชุมชนผลิตทางการเกษตร และมีการประกอบการเพื่อนำผลผลิต และทรัพยากรมาสร้างผลิตภัณฑ์ หรือเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) เป็นกิจกรรมการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดบริโภค และรวมไปถึงผลผลิตทั่วไปที่เหลือกินเหลือใช้ในท้องถิ่นที่นำออกสู่ตลาดบริโภค โดยการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต หีบห่อ การตลาด และการจัดวางต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ “แข่งขัน” ได้

3) วิสาหกิจชุมชนบริการ หมายถึง การประกอบการที่เกิดจากทักษะ ภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้บริการกับเกษตรกรในครอบครัว ชุมชน และบุคคลทั่วไป

ระดับของวิสาหกิจชุมชน มี 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับครอบครัว คือ การทำกินทำใช้ในครอบครัว สร้างผลิตภัณฑ์ในลักษณะหลากหลาย เพื่อการพึ่งตนเอง ลดรายจ่ายที่เสียไปจากการซื้อภายนอก

2. ระดับชุมชนและเครือข่าย หมายถึง ทำโดยครอบครัวหรือกลุ่ม ชื้อขายแลกเปลี่ยนในระดับชุมชน และเครือข่าย เนื่องจากในบางกรณีไม่สามารถทำได้ โดยลำพังครอบครัวเดียว หรือชุมชนเดียว ต้องสร้างระบบ เกื้อหนุนพึ่งพากันในชุมชน และเครือข่าย

3. ระดับธุรกิจ หมายถึง การมีส่วนร่วมของผลผลิต และทรัพยากร จากการอุปโภคบริโภคในระดับ ครอบครัว ชุมชน และเครือข่าย หรือชุมชนมีภูมิปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ มีคุณค่า เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในสังคมวงกว้าง

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กฤษฎา นิลศรี (2545: 68) ได้กล่าวถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ บนพื้นฐานการผลิต และทรัพยากรของชุมชนโดยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่วางอยู่บนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาของชุมชน

2. เป็นกระบวนการฟื้นฟู และพัฒนาระบบการจัดการของชุมชน โดยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัย

3. มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเอง และความพอเพียงของครอบครัว และชุมชน

4. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นแกนกลางการพัฒนา

การพัฒนาวิสาหกิจของชุมชน จึงตั้งอยู่บนฐานสำคัญ ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนระดับครอบครัว
- 2) วิสาหกิจชุมชนระดับชุมชน
- 3) วิสาหกิจชุมชนระดับเครือข่าย
- 4) วิสาหกิจชุมชนเพื่อการจัดการผลผลิตส่วนเกิน

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มักจะเป็นเรื่องการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขธรรมชาติ เป็นเรื่องความมั่นคงและมีอยู่มีกินทั้งในวันนี้และวันหน้า และต้องมีแนวทางเฉพาะที่สอดคล้องกับแนวคิดและเป้าหมาย และเชื่อให้เกิดการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้

สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีแนวทาง ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2546)

1. วิสาหกิจชุมชนมีรากฐานการเริ่มต้นและการดำเนินงานอยู่ที่ชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยผลิตที่สร้างผลผลิตจริงของระบบเศรษฐกิจ

2. วิสาหกิจชุมชนต้องการการบริหารจัดการที่มีอิสระและสอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน จึงต้องมีรูปแบบนิติบุคคลเฉพาะไว้รองรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการที่มีอิสระเป็นหลักประกันที่สำคัญที่สุดของการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองที่เป็นจริง

3. เจ้าของปัจจัยการผลิตและภูมิปัญญาเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นผู้สร้างผลผลิต และสืบทอดภูมิปัญญา จึงควรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นการคืนสิทธิในการจัดการผลผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนพัฒนาระบบการพึ่งตนเองที่เป็นจริงขึ้น

4. วิสาหกิจชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน วิสาหกิจที่แท้จริงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการพึ่งตนเอง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากการจัดการทรัพยากรและผลผลิต แสวงหาและพัฒนาความรู้บนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน

5. วิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน พัฒนาระบบทุนและสวัสดิการของชุมชน เป็นการสร้างผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมกำกับความสัมพันธ์กับทุกฝ่าย มิใช่การฉวยโอกาสการผลิตในปริมาณมาก และการแสวงหากำไรสูงสุด

6. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพราะองค์กรชุมชนเครือข่ายชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนยังมีข้อจำกัดในความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นการสร้างความร่วมมือโดยองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นผู้เลือกองค์กรภายนอกเข้ามาในกระบวนการความร่วมมือที่เกิดขึ้น ไม่ใช่การตัดสินใจโดยหน่วยงาน หรือ องค์กรภายนอกที่ไม่ใช่องค์กรชุมชน

7. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการร่วมทุนกับองค์กรภายนอก โดยมีทุนหลักในการดำเนินงานจากชุมชน ในกรณีที่องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน ยังมีข้อจำกัดในด้านทุน เป็นการสร้างความร่วมมือ โดยองค์กรหรือชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นการร่วมทุนระหว่างองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรภายนอก โดยมีการกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสม

8. องค์กรชุมชน และองค์กรเครือข่ายชุมชน สามารถกำหนดมาตรฐาน เพื่อรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนของตน ให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และผู้ใช้บริการ เพราะวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจาก ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็ก (SMEs) และแตกต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทั้งการผลิต และการตลาดทั้งกระบวนการจัดการ และเป้าหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ของวิสาหกิจชุมชน กำหนดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต กับผู้บริโภค ส่วนธุรกิจอุตสาหกรรมต้องมีมาตรฐานกลางควบคุม

พิทยา ว่องกุล (2545) ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ของชุมชน ซึ่งแตกต่างจากการพัฒนากระแสหลัก ดังต่อไปนี้

1. เน้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อสร้างฐานความรู้และองค์ความรู้ที่เป็นของตนเอง รวมไปถึงการวางแผนพัฒนาชุมชน แบบมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยผู้นำ ผู้มีความรู้ในชุมชนเป็นแกนกลาง คุณลักษณะนี้เป็นจุดแข็งที่ชุมชนใช้สร้างความเอกภาพ และศักยภาพของตนสามารถพัฒนาและรวบรวมความรู้ต่างๆ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน หรือจัดตั้งมหาวิทยาลัยชาวบ้าน อีกทั้งสามารถพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชนได้

2. กระบวนการสร้างทุนชุมชน/ทุนสังคม ที่มองครอบคลุมทั้งการสะสมเงินตรา จากน้อยสู่มาก เพื่อสร้างกลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน หรือธุรกิจชุมชน ซึ่งอาศัยเงินตราเป็นสื่อ และทุนทางสังคมที่มาจากบุคลากร ภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมชุมชน สถาบันในชุมชน สาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ฯลฯ ปัจจุบันชุมชนในชนบททุกภาคได้สร้างทุนชุมชน/สังคมในรูปแบบหลากหลายมากมาย

3. กระบวนการศึกษาวิจัย ในกระบวนการทัศน์ใหม่ควรเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา ได้แก่ แสวงหาความร่วมมือจากนักวิชาการ หรือสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกชุมชน กับส่งเสริมให้ชุมชนหรือสถาบันในชุมชนทำงานวิจัยเอง เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนพัฒนาชุมชนในขั้นตอนต่อไป โดยได้รับเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาที่กำหนดขึ้นจากการวิจัยด้วย

4. กระบวนการผสมผสานความหลากหลาย จากปัจจัยที่เป็นคุณต่อการพัฒนา เป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ที่ชุมชนเปิดรับเอาความรู้ และความช่วยเหลือจากภายนอกโดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่าง ชุมชนกับหน่วยงานรัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน และร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน หรือแหล่งเงินทุนต่างประเทศ โดยมีชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และวางแผนการพัฒนาตนเอง

5. กระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน จะนำไปสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ในการต่อยอดความรู้ในการพัฒนาตนเอง และเครือข่ายตลอดเวลา นำไปสู่ธุรกิจอุตสาหกรรมชุมชน เช่น โรงสีชุมชน ฯลฯ การกำหนดตลาดเครือข่ายทั้งในรูปแบบที่ซื้อขายสินค้า และแลกเปลี่ยนสินค้ากัน รวมไปถึงสถาบันการเงินของเครือข่าย และการวางแผนพัฒนา หรือยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวอย่างมีพลัง

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

2.1.1 สภาพทางกายภาพ

ที่ตั้ง

บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ประมาณ 300 ไร่ หรือ 0.5 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ อยู่ในเขตชานเมือง

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ชุมชนศรีบ้านครัว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ บ้านดอนจั่นพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลท่าศาลา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลหนองหอย
ทิศใต้	ติดต่อกับ หมู่บ้านเชียงแสน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะพื้นที่และการใช้พื้นที่

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ อยู่ในเขตชานเมือง พื้นที่ในหมู่บ้านเป็นที่พักอาศัย ไม่มีที่ทำการเกษตร และไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ

2.1.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก

การคมนาคม การเดินทางเข้าสู่หมู่บ้านเป็นถนนลาดยางตลอดสาย สะดวกสบาย มีรถโดยสาร ผ่านไปมาอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งในพื้นที่ยังมีรถรับจ้างเอกชนบริการตลอด 24 ชั่วโมง ระยะทางจากหมู่บ้าน ถึง ที่ว่าการอำเภอเมืองเชียงใหม่ ประมาณ 12 กิโลเมตร สามารถเดินทางได้ตลอดเส้นทางในคราวเดียว

น้ำกินน้ำใช้ น้ำกิน ชื้อจากบริษัทที่ผลิตน้ำดื่มภายในหมู่บ้าน น้ำใช้ ใช้น้ำจาก บ่อน้ำตื้น และ น้ำบาดาล ซึ่งมีใช้เพียงพอตลอดทั้งปี

ไฟฟ้า ในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน

การโทรคมนาคม มีโทรศัพท์ใช้ทุกครัวเรือน ทั้งโทรศัพท์ไร้สาย และโทรศัพท์บ้านของ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

สถานพยาบาล

ไม่มีสถานพยาบาลในหมู่บ้าน แต่มีสถานอนามัยระดับตำบล คลินิกใกล้บ้าน โรงพยาบาลเอกชน และโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งสามารถเดินทางไปเข้ารับการรักษา ภายในเวลาไม่เกิน 15 นาที

โรงเรียน ไม่มีโรงเรียนภายในหมู่บ้าน แต่มีโรงเรียนของรัฐและเอกชน ใกล้หมู่บ้าน สามารถ เดินทางไปโรงเรียนโดยใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที

สถาบันการเงิน ใช้บริการธนาคารออมสิน สาขาบวศรภักดี และสาขาหนองหอย ธนาคารกรุงไทย สาขาสี่แยกหนองหอย และธนาคารทหารไทย สาขาหนองหอย สะดวกสบายในการใช้บริการ

สถานที่ราชการ ไม่มีสถานที่ราชการภายในหมู่บ้าน

ร้านค้า ร้านค้าในหมู่บ้าน มีจำนวน 5 ร้านค้า และอยู่ใกล้ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี และมีสถานบริการน้ำมัน ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 500 เมตร

2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน มี 2 ตำนาน ตำนานแรกได้รับการบอกเล่าว่า คนในหมู่บ้านเป็นคนไทยจีน สืบเชื้อสายมาจากเมืองเชียงตุงสิบสองปันนา โดยมีการเดินทางติดต่อค้าขาย ไปมาหาสู่กัน สังเกตได้จากชื่อของถนนทางเข้าวัดดอนจั่น จะมีชื่อเรียกว่า “กองจ้าง” ซึ่งหมายถึง เส้นทางเดินของขบวนช้างที่บรรทุกสินค้าที่เดินทางค้าขายระหว่างเชียงใหม่กับเชียงตุง จึงเป็นการนำเอาศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนงานฝีมือต่าง ๆ ของเมืองเชียงตุงมาเผยแพร่และมีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ เป็นที่มาของการประดิษฐ์โคมไฟ ซึ่งแท้ที่จริงแล้ววัตถุประสงค์ของการผลิตโคมไฟนั้น เพื่อจุดเป็นพุทธบูชาในประเพณี ยี่เป็ง หรือวันลอยกระทง

ลักษณะพื้นที่ของบ้านดอนจั่นในขณะนั้น เป็นที่ราบ ดินมีลักษณะเป็นดินปนทราย เมื่อขุดจากหน้าดินลงไปก็จะพบทราย ในช่วงประเพณีขึ้นทรายเข้าวัดในวันสงกรานต์ ก็จะมีการขุดทรายที่บ้านของตนเอง เพื่อขนทรายเข้าวัด จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “สันทราย” หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “สันทรายดอนจั่น” ต่อมาได้เรียกชื่อให้สั้นลงว่า “บ้านดอนจั่น”

ตำนานที่สองท่านเล่าว่า ผู้คนในหมู่บ้านเป็นไทยจีน (บ้างก็ว่าไทยลื้อ) สืบเชื้อสายมาจากเมืองเชียงตุงสิบสองปันนา ผู้คนอพยพหนีทัพจากเชียงตุงพาคองครัวชนสัมภาระเดินทางมาจนถึงบริเวณหนึ่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ราบ มีสันดอนซึ่งมีต้นดอกจันขึ้นอยู่ จึงเรียกว่า “ดอนจั่น” ผู้คนที่อพยพมาจึงตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี่ และตั้งชื่อว่าหมู่บ้าน “ดอนจั่น” และได้มีการจัดแบ่งปันครัว (สัมภาระข้าวของเครื่องใช้) บริเวณใต้ต้นไม้สะหลี (ภาคกลางเรียกว่า ต้นโพธิ์) กลุ่มนี้จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “สะหลีปันครัว” ต่อมาเพี้ยนเป็น “ศรีปันครัว” อีกกลุ่มหนึ่งตั้งชื่อหมู่บ้านสันทราย ตามหมู่บ้านเดิมที่เชียงตุง และเป็นสันทรายดอนจั่นมาจนปัจจุบันนี้ แต่ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “บ้านดอนจั่น”

ปี พ.ศ. 2457 ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา ประกอบด้วย บ้านดอนจั่น บ้านสันทราย และชุมชนศรีปันครัว ทั้ง 3 หมู่บ้าน ประกอบกิจกรรมทางศาสนาร่วมกัน โดยมีวัดดอนจั่นเป็นศูนย์รวมศรัทธาของผู้คน ต่อมาเมื่อความเจริญทางเศรษฐกิจ และการสื่อสารคมนาคม มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จึงมีการสร้างถนนใหญ่เส้นทางสายเชียงใหม่ – กรุงเทพฯ ตัดผ่านหมู่บ้าน ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายกระจายอำนาจการปกครอง และการให้บริการประชาชน จึงได้แยกหมู่บ้านดอนจั่นออกเป็น 3 ส่วน คือ บ้านดอนจั่น 2 ส่วน และบ้านศรีปันครัวออกไป อีก 1 ส่วน ปัจจุบันหมู่บ้านศรีปันครัว อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จึงใช้ชื่อว่า “ชุมชนศรีปันครัว” ส่วนบ้านดอนจั่น 2 ส่วน ได้จัดตั้งเป็น บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา และบ้านดอนจั่นพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

2.3.1 สภาพทางสังคม

อายุของประชากรตำบลท่าศาลา ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.47 อยู่ระหว่าง 18 – 49 ปี รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 50 – 60 ปี และมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.67 และ 10.57 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ ต. ท่าศาลา อ. เมืองเชียงใหม่ จ. เชียงใหม่

ช่วงอายุ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปีเต็ม	6	9	15	0.44
1 ปีเต็ม - 2 ปี	8	11	29	0.84
3 ปีเต็ม - 5 ปี	45	34	79	2.30
6 ปีเต็ม - 11 ปี	144	110	254	7.38
12 ปีเต็ม - 14 ปี	83	91	174	5.055
15 ปีเต็ม - 17 ปี	86	90	176	5.115
18 ปีเต็ม - 49 ปี	873	1,036	1,909	55.45
50 ปีเต็ม – 60 ปีเต็ม	218	225	443	12.87
มากกว่า 60 ปีเต็มขึ้นไป	154	210	364	10.57
รวมทั้งหมด	1,627	1,816	3,443	100

ที่มา: ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับหมู่บ้าน (จปฐ.2) พ.ศ.2547

อายุของประชากรบ้านดอนจั่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.10) อยู่ระหว่าง 18 – 49 ปี รองลงมาช่วงอายุระหว่าง 50 – 60 ปี และมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.99 รายละเอียดดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ประชากรบ้านดอนจั่นแยกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปีเต็ม	0	1	1	0.26
1 ปีเต็ม - 2 ปี	1	2	3	0.77
3 ปีเต็ม - 5 ปี	2	4	6	1.53
6 ปีเต็ม - 11 ปี	19	16	35	8.93
12 ปีเต็ม - 14 ปี	9	7	16	4.08
15 ปีเต็ม - 17 ปี	12	9	21	5.36
18 ปีเต็ม - 49 ปี	97	119	216	55.10
50 ปีเต็ม - 60 ปีเต็ม	20	27	47	11.99
มากกว่า 60 ปีเต็มขึ้นไป	15	32	47	11.99
รวมทั้งหมด	175	217	392	100.00

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับหมู่บ้าน (จปฐ.2) พ.ศ.2547

ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.13 มีระดับการศึกษาภาคบังคับ ชั้น ป.1 – ป.6 รองลงมาร้อยละ 10.46 มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.) รายละเอียดดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ระดับการศึกษาประชากรบ้านดอนจั่น

ระดับการศึกษา	จำนวนประชากร (คน)	ร้อยละ
ก่อนประถมศึกษา	10	2.55
ป.1 – ป.6	271	69.13
ม.1 – ม.3	16	4.08
ม.4 – ม.6, ปวช.	21	5.36
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)	41	10.46
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	33	8.42
รวม	392	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

การรวมกลุ่มในหมู่บ้าน เริ่มมีการรวมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในปี 2533 กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มโคมไฟและตุ๊กต ปี 2544 รายละเอียดดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 การรวมกลุ่มในหมู่บ้านดอนจั่น

ชื่อกลุ่ม	ปีที่จัดตั้ง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	2543
กลุ่มโคมไฟและตุ่งไชยล้านนา	2544
กองทุนหมู่บ้าน บ้านดอนจั่น	2544

ที่มา: จากการสำรวจ

2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 62.26 การประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 33.02 ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น โคมไฟ ตุ่ง และ ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น และร้อยละ 4.72 ประกอบอาชีพค้าขาย (ตารางที่ 2.5) ประชากรในหมู่บ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 28,500 บาท โดยทั่วไปภายในหมู่บ้านเฉลี่ยแล้วอัตราค่าจ้างรายวัน 130 บาท/วัน

ตารางที่ 2.5 การประกอบอาชีพของประชากรบ้านดอนจั่น

อาชีพ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
รับจ้าง	66	62.26
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	35	33.02
ค้าขาย	5	4.72
รวม	106	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2.4 วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีกลุ่มอาชีพโคมไฟและตุ่งไชยล้านนา เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเดียวในพื้นที่ สมาชิกกลุ่มประกอบด้วยชาย จำนวน 5 คน และหญิง จำนวน 25 คน

บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานานนับ 100 ปี สืบเชื้อสายมาจากเชียงตุง สิบสองปันนา โคมไฟและตุ่งจึงเป็นการสืบทอดเนื่องทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเริ่มแรกทำขึ้นมาเพื่อจุดเป็นพุทธบูชาในประเพณียี่เป็ง หรือวันลอยกระทง

โคมไฟ หรือ โคมไฟ เป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สืบทอดต่อกันมา และได้ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเรื่อยมาเพื่อให้คงอยู่สืบต่อมาถึงปัจจุบัน ด้วยเหตุที่การดำรงชีวิตผูกพันกับศาสนา การสร้างผลงานทางศิลปะจึงมีแรงบันดาลใจจากความศรัทธา ปัจจุบันเป็นที่นิยมนำมาใช้ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในงานประเพณียี่เป็ง (ประเพณีลอยกระทง) โคมไฟทำด้วยไม้ไผ่และกระดาษ มีเทียนและประทีปจุดให้แสงสว่าง เพื่อสักการบูชาพระพุทธรูปเจ้าในคืนวันเพ็ญเดือนสิบสอง (วันยี่เป็งของชาวล้านนา) และเชื่อว่าเป็น

การบวงสรวงพระเกษแก้วจุฬามณีบนสรวงสวรรค์ ซึ่งเชื่อว่าการได้กระทำเช่นนี้แล้วแสงประกายจากโคไฟ จะช่วยส่งประกายให้การดำเนินชีวิตเจริญรุ่งเรือง อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข

ตุง เป็นหัตถกรรมที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างคล้ายกับโคไฟ หรือโคมไฟ แตกต่างกันที่ตุงเป็นงานที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในทางพิธีกรรมทางศาสนาในงานมงคลต่าง ๆ รายละเอียดของส่วนประกอบที่ต่างกันไปตามความเชื่อ และพิธีกรรม จุดประสงค์ในการทำตุงนั้น เป็นการทำให้ตุงกลายเป็นพทุธบูชาโดยมีความเชื่อว่าเมื่อตายไปแล้วจะได้เกาะยึดชายตุงขึ้นสวรรค์ ตามความเชื่อทางศาสนา ได้มีการประดิษฐ์คิดค้นรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งทำด้วยกระดาษและไม้ไผ่มีสีสันสวยงาม สำหรับวันถวายตุง ชาวบ้านนิยมทำกันวันพญาวัน ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของเทศกาลสงกรานต์ (ประมาณวันที่ 15 เมษายน ของทุกปี) นอกจากนั้นยังสามารถนำมาใช้ประดับในงานเฉลิมฉลองต่างๆ

ในปัจจุบัน ราษฎรบ้านดอนจั่นนอกจากจะผลิตโคไฟเพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาแล้ว ยังได้ผลิตเพื่อจำหน่าย เป็นอาชีพหลักของครอบครัว จนกระทั่งรัฐบาลชุดปัจจุบันโดยการนำของ ฯพณฯ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทย จึงมีนโยบายเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม และที่สำคัญเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ และช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนของประชากร ภายใต้โครงการที่ชื่อว่า โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ นับเป็นโอกาสดีที่รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญ ทำให้กลุ่มโคไฟและตุงไชยล้านนา เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ส่งผลให้ราษฎรภายในหมู่บ้านมีงานทำและมีรายได้ตลอดทั้งปี

2.5 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ปี พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม การประชุมอย่างมีระบบ เพื่อให้กลุ่มสามารถกำหนดราคากลางเองได้ และไม่ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และได้พัฒนาความรู้ สร้างความสามัคคีแก่สมาชิกกลุ่ม ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง

ปี พ.ศ. 2544 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดฝึกอบรมด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 72 ชั่วโมง งบประมาณ 20,000 บาท

ปี พ.ศ. 2544 สหกรณ์ไทยพัฒนาจำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ได้สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบปัญหาทางการเงิน จำนวน 40,000 บาท

ปี พ.ศ. 2544 และ ปี พ.ศ. 2547 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ นำสมาชิกกลุ่มฯ ทศนศึกษาดูงานกระบวนการบริหารงานแบบกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ณ บ้านสามขา อ.แม่เมว จ.ลำปาง จำนวน 1 ครั้ง

ระหว่าง ปี พ.ศ. 2547 – 2548 จะได้รับงบประมาณสนับสนุนเพื่อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ จากงบประมาณโครงการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค จำนวน 120,000 บาท

รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ปี (พ.ศ.)	หน่วยงาน	ความช่วยเหลือ	วัตถุประสงค์ในการขอความช่วยเหลือ	จำนวนครั้งที่ได้รับความช่วยเหลือ
2544 - ปัจจุบัน	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองเชียงใหม่	- การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ - การวางระเบียบกลุ่มอาชีพ - การประชุมอย่างมีระบบ	- รวบรวมผู้ผลิตที่ผลิตโคมไฟและตุ่งในหมู่บ้าน - เพื่อให้ราคาผลิตภัณฑ์เป็นไปในแนวทางเดียวกัน - เพื่อเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ - สร้างความสามัคคีแก่สมาชิก - การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์	ให้คำแนะนำ จำนวน 1-2 ครั้ง/เดือน เป็นประจำสม่ำเสมอ
2544	กศน.อ.เมืองเชียงใหม่	- ฝึกอบรมด้านการผลิต	- สมาชิกมีเงินทุนหมุนเวียนโดยไม่มีดอกเบี้ย	จำนวน 72 ชั่วโมง 1 ครั้ง
2544	สหกรณ์ไทยพัฒนาจำกัด	- เงินทุนหมุนเวียน	- เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด	งบประมาณ 20,000 บาท
2547-2548	โครงการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค (ก.จ.ภ.) สำนักงานรัฐมนตรี	- สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการผลิตโคมไฟและตุ่ง	- มีแนวทางในการบริหารงานแบบกลุ่ม	เงินทุนหมุนเวียนจำนวน 40,000 บาท จำนวน 1 ครั้ง งบประมาณ 120,000 บาท
2547	- กศน.อ.เมืองเชียงใหม่	- ศึกษาดูงานกระบวนการบริหารงานแบบกลุ่ม ณ บ้านสามขา อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง		จำนวน 1 ครั้ง

ที่มา: จากการสำรวจ

2.6 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา

2.6.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน

จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะถนนสายชุปเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่ – ลำปาง สร้างความเจริญอย่างมากให้กับภาคเหนือโดยรวม ซึ่งบ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา ได้รับประโยชน์โดยตรง ทำให้การติดต่อซื้อขายและขนส่งสินค้าเป็นไปได้โดยสะดวก

2.6.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข

ปัญหาและการแก้ไขด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากราษฎรบ้านดอนจั่นรักสันโดษ อยู่กันแบบเศรษฐกิจพอเพียง จึงไม่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจแต่อย่างใด

ปัญหาและการแก้ไขด้านสังคม

ราษฎรที่พักอาศัยในบ้านดอนจั่น ส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องกัน และมีกติการ่วมกัน อีกทั้งมีผู้นำที่เข้มแข็ง ราษฎรมีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้ไม่เกิดปัญหาทางด้านสังคม อีกทั้งยังเป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติดของอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้วย

2.7 ศักยภาพการพัฒนาของหมู่บ้าน

1. ประชากรมีความขยันขันแข็ง มีภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สามารถสืบทอดกันมาจนสามารถทำเป็นอาชีพ ดังนั้นจึงไม่มีการว่างงาน
2. ประชากรมีความสามารถในงานหัตถกรรมแขนงต่างๆ เช่น การผลิตเครื่องเรือน เครื่องใช้จากไม้ การประดิษฐ์ของที่ระลึก
3. การคมนาคมสะดวกติดต่อชุมชนอื่นได้ง่าย สาธารณูปโภคพื้นฐานครบ
4. ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี ให้ความร่วมมือ พร้อมเสียสละเวลา และเอื้ออำนวยความสะดวกในทุกๆ ด้านต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองและยอมรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้
5. ประชากรในหมู่บ้าน ทุกเพศทุกวัย เห็นความสำคัญของการออกกำลังกาย โดยใช้บริเวณลานกีฬาต้านยาเสพติดของหมู่บ้าน
6. เป็นหมู่บ้านที่ได้รับธงพระราชทานหมู่บ้านปลอดยาเสพติด จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปี พ.ศ. 2542
7. เป็นหมู่บ้านที่ปลอดจากปัญหาอาชญากรรม
8. มีผู้นำที่เข้มแข็ง

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ราษฎรที่อาศัยอยู่ร่วมกันมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี มีวินัย และใฝ่พัฒนา

บทที่ 3

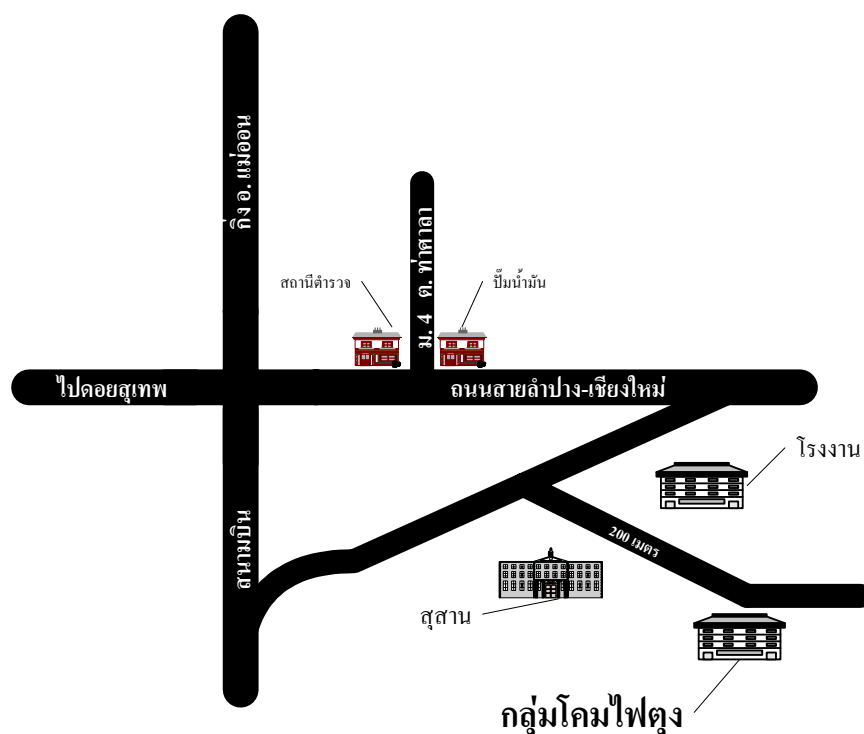
ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ

3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ

3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ: กลุ่มโคมไฟและตุ้มไขลานนา

3.1.2 สถานที่ตั้ง: เลขที่ 93/1 บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

หมายเลขโทรศัพท์ 0-5330-8604 และ 0-9954-8549

แผนภาพที่ 3.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ

3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ

นายจำนงค์ เสมพิพัฒน์ อาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ 93/1 หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปประกอบอาชีพค้าขายต่างจังหวัด แล้วจึงกลับมาช่วยกิจการโคมไฟของมารดาที่ทำมานานแล้ว และยึดอาชีพนี้จนถึงปัจจุบัน และได้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มโคมไฟและตุ้มบ้านดอนจั่น และมีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาหลายสถาบัน เกี่ยวกับการผลิตโคมไฟและตุ้ม จำนวน 20 ครั้ง คิดค้นรูปแบบและลวดลายโคมไฟและตุ้มใหม่ๆ และถ่ายทอดให้สมาชิก เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ แสวงหาตลาด โดยการติดต่อสื่อสารและพบปะบุคคลภายนอกอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มฯ ทุกด้าน

กลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาล้านนา เป็นกลุ่มที่ประดิษฐ์โคมไฟและตุ๊กต โดยการรวมตัวกันของราษฎรในหมู่บ้านที่มีแนวคิดและผลิตโคมไฟและตุ๊กตเหมือนกัน ซึ่งต่างคนต่างผลิตและจำหน่าย ทำให้เกิดการแข่งขันและตัดราคากันเอง เป็นช่องทางให้พ่อค้าคนกลางเอาเปรียบและกดราคา

ในปี พ.ศ. 2544 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อจัดตั้งกลุ่มฯ ขึ้น โดยที่ประชุมเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มฯ ตามระบอบประชาธิปไตย ส่งผลให้มีผู้สนใจเข้ามาสมัครเป็นสมาชิก จำนวน 30 ราย และได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ ขึ้นเป็นหนึ่งในตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ ในปี 2545 เป็นต้นมา ในการจัดตั้งกลุ่มฯ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวล้านนา ที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน และเป็นที่ยอมรับในสังคม
2. เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ส่งผลให้ครอบครัวมีเศรษฐกิจดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็ง และมีการพัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างยั่งยืน

การบริหารกลุ่มฯ ยังขาดระบบการจัดการที่ดี จึงทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง จนกระทั่งต้นปี 2547 ผู้นำหมู่บ้าน ชาวบ้าน และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง จึงได้หารือกัน และได้เลือกตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ โดยให้นายจ่านงค์ เสมพิพัฒน์ ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่ดำเนินกิจการมา 2ชั่วอายุคน เป็นประธานกลุ่มฯ

3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน

กลุ่มฯ เป็นสถานที่ทัศนศึกษาดูงาน และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ในนามกลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาล้านนา บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และผู้ที่มาทัศนศึกษาดูงานนำไปบอกต่อ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะต้องอนุรักษ์ไว้สืบต่อไป และก่อให้เกิดรายได้แก่สมาชิกและคนในหมู่บ้าน

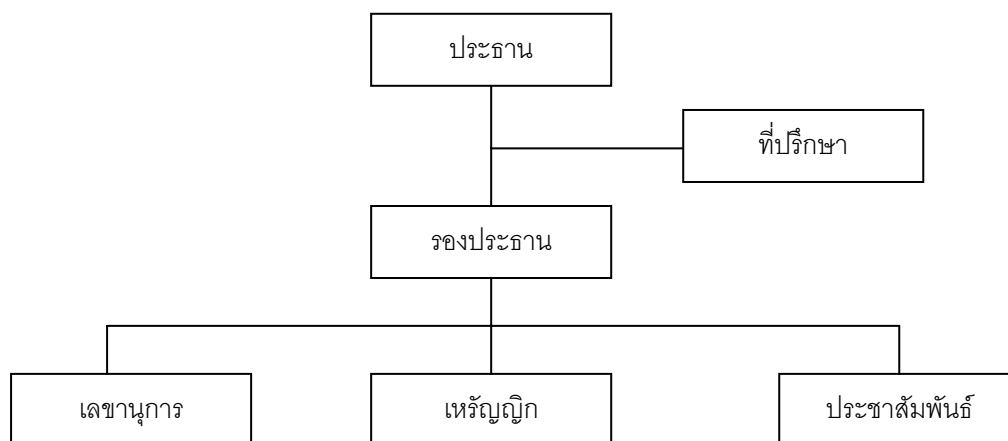
3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ

3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ มีคณะกรรมการ 5 ตำแหน่ง คือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย

1. นายจ่านงค์	เสมพิพัฒน์	ประธาน
2. นายถาวร	คันธวงศ์	รองประธาน
3. นางอาภาณูช	กงยนต์	เลขานุการ
4. นางสุพิศ	อินเื้อเวลา	เหรัญญิก
5. นางละเอียด	ทิพย์แดง	ประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้ประธานและรองประธานได้ช่วยกันทำหน้าที่ฝ่ายตลาด แม้ว่ากลุ่มฯ จะไม่มีการกำหนดตำแหน่งดังกล่าวก็ตาม โครงสร้างองค์กรของกลุ่มฯ แสดงดังแผนภาพที่ 3.2

แผนภาพที่ 3.2 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มฯ

การคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มฯ ใช้วิธีเสนอชื่อตัวแทนสมาชิกกลุ่มฯ โดยกำหนดตำแหน่งก่อนที่จะเสนอชื่อ จำนวน 5 ตำแหน่ง ๆ ละ 1 คน ซึ่งผู้ดำเนินการในที่ประชุม คือ ผู้ใหญ่บ้าน ที่ประชุมมีการลงมติในคราวเดียว และผลการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มฯ มีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อและตำแหน่งเป็นกรรมการกลุ่มฯ โดยคณะกรรมการกลุ่มฯ มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่จริงในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่ง

เสพติด

การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มฯ ยังไม่มี เพราะวัตถุประสงค์การรวมกลุ่มเพื่อเป็นเครือข่ายการผลิต สร้างอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง กำหนดราคากลางให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ลดความแตกแยกของราษฎร สร้างความสามัคคีและรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสร้างกฎเหล็กในการรักษาตลาดร่วมกัน คือ ต้องมีความซื่อสัตย์ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน

ประวัติของกรรมการกลุ่มฯ

1. นายจำนงค์ เสมพิพัฒน์ อายุ 48 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักร้องศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มฯ ทำหน้าที่บริหารงานกลุ่มฯ และดูแลด้านการตลาด
2. นายถาวร คันธวงศ์ อายุ 38 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 นักร้องศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส ดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานกลุ่มฯ ทำหน้าที่ช่วยดูแลด้านการตลาด
3. นางอาภาณัฐ กงยนต์ อายุ 36 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักร้องศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการกลุ่มฯ
4. นางสาวพิศ อินทะเวลา อายุ 53 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 นักร้องศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส ดำรงตำแหน่งเป็นเหรัญญิกกลุ่มฯ
5. นางละเอียด ทิพย์แดง อายุ 55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 นักร้องศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส ดำรงตำแหน่งเป็นประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ

รายละเอียดเพิ่มเติมดังตารางที่ 3.1

ขณะนี้ยังไม่มีการประชุมสามัญประจำปี ส่วนใหญ่กลุ่มจะใช้วิธีพูดคุยกัน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นของกรรมการกลุ่มฯ ในงานสำคัญ ๆ ของหมู่บ้าน การวางแผนการจัดการกลุ่มฯ ในอนาคต

1. จัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งสมาชิกและกรรมการ
2. จัดให้มีการทำบัญชีกลุ่ม โดยมีแผนการจัดสรรกำไรเป็น 4 ส่วน คือ สมทบกองทุนกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 10 บัณฑิตสมาชิก ร้อยละ 50 สมทบกองทุนกลุ่มฯ ร้อยละ 30 และสมทบกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 10
3. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กลุ่ม โดยเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐ และเอกชน ตามความเหมาะสม
4. แสวงหาสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมสินค้าและหัตถกรรมของหมู่บ้าน/ตำบล
5. พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์
6. แสวงหาตลาดเพิ่มเติมทั้งในและต่างประเทศ
7. แสวงหางบประมาณสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และเงินทุนหมุนเวียนจากภาครัฐและเอกชน
8. จัดให้มีการทัศนศึกษาดูงานนอกพื้นที่

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มฯ ปี 2547

ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	เพศ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	บทบาทในชุมชน
นายจำนงค์ เสมพิพัฒน์	48	ชาย	สมรส	ม. 3	ประธาน	บริหารงาน และ ตลาด	ค้าขาย	ทำโคมไฟ	-
นายถาวร คันธวงศ์	38	ชาย	สมรส	ป. 4	รองประธาน	ตลาด	รับจ้าง	ค้าขาย	กรรมการหมู่บ้าน
นางอภาณูช กงยนต์	36	หญิง	สมรส	ม.6	เลขานุการ	บันทึกการประชุม	รับจ้าง	ค้าขาย	กพสม.
นางสุพิศ อินตะเวลา	53	หญิง	สมรส	ป.4	เหรัญญิก	บัญชี	รับจ้าง	ค้าขาย	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นางละเอียด ทิพย์แดง	55	หญิง	สมรส	ป.4	ประชาสัมพันธ์	แจ้งข่าว	รับจ้าง	ค้าขาย	กพสม.
นายประสิทธิ์ ชัยมงคล	48	ชาย	สมรส	ป.4	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษา	ค้าขาย	ค้าขาย	ผู้ใหญ่บ้าน
นางบงกช เต็มจารุพันธ์	40	หญิง	สมรส	ปริญญาตรี	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษา	ค้าขาย	ค้าขาย	กรรมการหมู่บ้าน
นายพะเยาว์ อุบลรัตน์	57	ชาย	สมรส	ป.4	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษา	รับจ้าง	รับจ้าง	สมาชิก อบต.
นายสมบุญ อินตา	50	ชาย	สมรส	ม.6	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษา	รับจ้าง	รับจ้าง	สมาชิก อบต.

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มฯ ไม่มีปัญหาการจัดการองค์กร เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเครือญาติ มีผู้นำและที่ปรึกษาที่ดี ราษฎรให้ความเคารพนับถือ และกลุ่มเริ่มก่อตั้ง ยังไม่มีการจัดสรรผลประโยชน์ ยังไม่มี ที่ทำการกลุ่มเนื่องจากในพื้นที่ไม่มีที่สาธารณะ สาเหตุจากการก่อสร้างถนนซูเปอร์ไฮเวย์ ตัดผ่านหมู่บ้าน แบ่งเป็น 3 หมู่บ้าน ดังนั้น ศูนย์กลางที่ใช้สำหรับติดต่อสื่อสาร และการตลาด จึงใช้สถานที่บ้านประธานกลุ่มฯ เมื่อมีผู้มาติดต่อหรือสั่งซื้อผลิตภัณฑ์จำนวนมาก ประธานจะบริหารจัดการแบ่งงานให้สมาชิกตามความ เหมาะสม และศักยภาพของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งสร้างความพึงพอใจแก่สมาชิก สมาชิกผลิตโคมไฟและตุ่งที่ บ้านพักของตน

จากการวิเคราะห์ การตั้งกลุ่มฯ ในครั้งแรกเกิดจากการรองรับแหล่งทุนภายนอก ไม่ได้เกิดจาก การจากความต้องการของกลุ่มฯ จึงทำให้ขาดความเข้าใจในการทำงานในรูปกลุ่มฯ การดำเนินงานจึงขาดความ ต่อเนื่อง ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของกลุ่มฯ โดยประธานจะเป็นผู้ดูแลเรื่องตลาดทั้งหมด สมาชิก เป็นผู้ผลิตให้

3.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ

กลุ่มฯ ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในด้านการจัดตั้งกลุ่ม การ ฝึกอบรม และเงินทุนหมุนเวียน ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แหล่งให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มฯ

หน่วยงาน	ปีที่สนับสนุน(พ.ศ.)	ความช่วยเหลือที่ได้รับ
สนง.พัฒนาชุมชน อำเภอเมืองเชียงใหม่	2544	- จัดให้มีการประชุมเพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพโคมไฟ และตุ่ง การจัดทำเอกสารสำคัญของกลุ่ม การ กำหนดราคาผลิตภัณฑ์ การจัดบันทึกการประชุม
ศูนย์การศึกษานอก โรงเรียน อ.เมืองฯ	2544	- จัดฝึกอบรมการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ ระยะเวลา 72 ชั่วโมง งบประมาณสนับสนุน จำนวน 10,000 บาท
สหกรณ์ไทยพัฒนา	2544	- สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 40,000 บาท เพื่อให้สมาชิกยืมโดยไม่มีดอกเบี้ย
ส.ส.เยาวภา วงศ์สวัสดิ์	2544	- สนับสนุนวัสดุฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มอาชีพโคมไฟ และตุ่ง จำนวน 20,000 บาท

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4

การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต

4.1 ผลิตภัณฑ์

กลุ่มฯ เพิ่งเริ่มกลับมารวมตัวกันอีกครั้งกลางปี พ.ศ. 2547 การผลิตในนามกลุ่มฯ มีเพียงโคมไฟจีน โคมไฟญี่ปุ่น และโคมดั่งซึ่งเพิ่งเริ่มทำการผลิตยังไม่ได้จำหน่าย ลักษณะการผลิต คือ จะให้สมาชิกยืมเงินไปจัดซื้อวัตถุดิบในการผลิต แล้วนำผลิตภัณฑ์มาส่งให้กลุ่มฯ โดยกลุ่มฯ จะกำหนดราคาซื้อไว้ในแต่ละผลิตภัณฑ์ สมาชิกจะนำผลิตภัณฑ์มาส่ง และตนถนัด เช่น โคมญี่ปุ่น/จีน โคมดั่ง เป็นต้น ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือและความชำนาญเป็นอย่างมาก ประธานจะเป็นผู้ผลิตเอง ประธานจะเป็นผู้กำหนดประเภทผลิตภัณฑ์ให้สมาชิกที่ยืมเงินกลุ่มฯ ไปทำการผลิต ส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์โคมไฟที่มีรูปแบบง่าย ๆ และทำได้ในเวลาที่รวดเร็ว ได้แก่ โคมไฟจีน โคมไฟญี่ปุ่น และโคมดั่ง ซึ่งจะผลิตเพื่อรอจำหน่ายในช่วงเทศกาล

บทนี้จะนำเสนอวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตของกิจการนายจ้างนึ่ง ซึ่งเป็นประธานกลุ่มฯ และมีการดำเนินกิจการมาเป็นเวลานาน อีกทั้งสมาชิกกลุ่มฯ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานผลิตให้กิจการนายจ้างนึ่ง

การผลิตโคมไฟของประธานกลุ่มฯ ในปี 2546 มีจำนวน 10 ชนิด ได้แก่ โคมผัด/เวียน โคมญี่ปุ่น/จีน โคมหมูแมว/กระต่าย โคมตุ๊ก โคมเงี้ยว โคมดาว โคมร่ม โคมพารา โคมจีบและตุ๊ก

4.2 การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิต

4.2.1 การบริหารการผลิต

นายจ้างนึ่ง เป็นผู้บริหารการผลิตของกิจการ โดยเป็นผู้รับคำสั่งซื้อจากลูกค้าที่มาสั่งให้ผลิต ออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมกับลูกค้า โดยจะคำนึงถึงลักษณะงานที่นำไปใช้ประดับตกแต่ง จากนั้นจะจัดหาวัตถุดิบในแบบที่ง่าย ๆ จะกระจายคำสั่งซื้อให้สมาชิกกลุ่มฯ ผลิต ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือ จะทำการผลิตเอง และตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ก่อนส่งมอบให้ลูกค้า

4.2.2 การวางแผนการผลิต

กิจการนายจ้างนึ่ง

การผลิตส่วนใหญ่จะเน้นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงเช่นโคมไฟผัด/เวียน โคมเงี้ยว ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องฝีมือในการผลิต และจะผลิตตามคำสั่งซื้อเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ผลิตง่ายเช่น โคมไฟจีน โคมไฟญี่ปุ่น จะกระจายให้สมาชิกกลุ่มฯ และชาวบ้านเป็นผู้ผลิต ในอนาคตจะพัฒนาทักษะฝีมือให้สมาชิกกลุ่มฯ ให้สามารถผลิตโคมไฟที่มีรูปแบบที่หลากหลายและมีความซับซ้อน เพื่อที่จะได้กระจายคำสั่งซื้อของกิจการไปให้กลุ่มฯ มากขึ้น และมีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้น ในปี 2546 มีการผลิตโคมไฟดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ปริมาณการผลิต

ผลิตภัณฑ์	จำนวนหน่วย	ปริมาณการผลิต
1. โคมผัด/เวียน	25 ชิ้น/ปี	ก.ย. – ม.ค. เดือนละ 5 ชิ้น
2. โคมญี่ปุ่น/จีน	3,600 ชิ้น/ปี	ม.ค. – ธ.ค. เดือนละ 300 ชิ้น
3. โคมแมว/กระต่าย	100 ชิ้น/ปี	พ.ย. ของทุกปี
4. โคมตุง	100 ชิ้น/ปี	พ.ย. ของทุกปี
5. โคมเงี้ยว	60 ชิ้น/ปี	ม.ค. – ธ.ค. เดือนละ 5 ชิ้น
6. โคมดาว	60 ชิ้น/ปี	ม.ค. – ธ.ค. เดือนละ 5 ชิ้น
7. โคมร่ม	48 ชิ้น/ปี	ม.ค. – ธ.ค. เดือนละ 4 ชิ้น
8. โคมฟาร่า	100 ชิ้น/ปี	พ.ย. ของทุกปี
9. โคมจีบ	36,000 ชิ้น/ปี	ม.ค. – ธ.ค. เดือนละ 300 ชิ้น
10. ตุง	120 ชิ้น/ปี	ม.ค. – ธ.ค. เดือนละ 10 ชิ้น

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต

กลุ่มฯ และกิจการของนายจ้างนั้ประธานกลุ่มฯ จัดหาปัจจัยการผลิตจากแหล่งเดียวกัน สมาชิกต่างคนต่างจัดหาวัตถุดิบ โดยมีปัจจัยการผลิตโคมไฟดังนี้

4.3.1 วัตถุดิบ

วัตถุดิบหลัก

ก. กระดาษสา ใช้หลายแบบ ทั้งกระดาษสาบาง หนา และบาติก แล้วแต่ประเภทของโคมไฟ มีราคาระหว่าง แผ่นละ 2 - 20 บาท ซื้อจากพ่อค้าในอำเภอสันกำแพง ครั้งละ 2,500 แผ่น คละแบบ ปีละ 2 ครั้ง

ข. ผ้า ใช้หลายสีหลายประเภท ตามชนิดและวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ประกอบโคม มีราคาเมตรละ 15 บาท ซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 2,500 เมตร คละแบบและสี ปีละ 2 ครั้ง

ค. ไม้ไผ่ ใช้ไม้ไผ่ที่มีความเหนียว และสามารถทากายภายในจังหวัด หรือจังหวัดใกล้เคียง มีราคาเล่มละ 70 บาท ซื้อจากพ่อค้าในจังหวัดลำปาง ครั้งละ 35 เล่ม ปีละ 2 ครั้ง

วัตถุดิบรอง

ก. กาว ใช้กาวลาเท็กซ์ โดยส่วนใหญ่จะนำมาใช้ในการผลิตฐานโคมไฟ โครงสร้างภายใน และติดกระดาษ/ผ้า มีราคากระป๋องละ 40 บาท ซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 120 กระป๋อง ปีละ 2 ครั้ง

ข. โคมญี่ปุ่น ใช้ชนิดที่จัดขายเป็นแผงคละสี ราคาแผงละ 120 บาท ซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 15 แผง ปีละ 2 ครั้ง

ค. ลูกปัด ใช้เพื่อการประดับให้สวยงาม จัดซื้อเป็นลูกๆ ละ 2 บาท ซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 50 ลูก ปีละ 2 ครั้ง

- ง. เชือกฝ้าย ใช้ในการมัดบริเวณด้านบนของคอมไฟ สำหรับแขวน จัดซื้อเป็นกิโลกรัม ๆ ละ 100 บาท ซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 2.5 กิโลกรัม ปีละ 2 ครั้ง
- จ. ลวด จัดซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 15 กิโลกรัม ๆ ละ 60 บาท จัดซื้อปีละ 2 ครั้ง
- ฉ. สก๊อตเทป จัดซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 30 ห่อ ๆ ละ 120 บาท จัดซื้อปีละ 2 ครั้ง
- ช. ใส้แม็กซ์ ใช้สำหรับเย็บโครงสร้างของคอมไฟ จัดซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 18 ก่อ่ง ๆ ละ 8 บาท ปีละ 2 ครั้ง
- ซ. ท่อ พีวีซี. ใช้สำหรับทำคอมผัด/เวียน จัดซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 15 เมตร ๆ ละ 10 บาท ปีละ 2 ครั้ง
- ณ. บอกเทียนไข จัดซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 20 อัน ๆ ละ 2 บาท ปีละ 2 ครั้ง
- ญ. เข็ม ใช้สำหรับผลิตคอมผัด/เวียน จัดซื้อจากร้านค้าในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ครั้งละ 10 เล่ม ๆ ละ 3 บาท ปีละ 2 ครั้ง
- รายละเอียดการจัดซื้อวัตถุดิบ แสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การจัดหาวัตถุดิบ

วัตถุดิบ	หน่วย	ราคา/หน่วย	แหล่งที่มา	ความถี่	ปริมาณการจัดหา	การชำระเงิน	วิธีการขนส่ง
กระดาษสา	แผ่น	16	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	5,000	สด	ตนเอง
ผ้า	เมตร	16	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	5,000	สด	ตนเอง
ไม้ไผ่	เล่ม	70	ลำปาง	ปีละ 2 ครั้ง	500	สด	เอามาส่ง
ไหมญี่ปุ่น	แผง	120	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	30	สด	ตนเอง
กาว	กระป๋อง	40	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	240	สด	ตนเอง
ใส้แม็กซ์	ก่่อง	240	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	1	สด	ตนเอง
ถุงพลาสติก	กิโลกรัม	60	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	30	สด	ตนเอง
ลูกบิด	ลูก	2	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	100	สด	ตนเอง
เชือก	กิโลกรัม	100	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	5	สด	ตนเอง
ลวด	กิโลกรัม	65	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	5	สด	ตนเอง
สก๊อตเทป	ห่อ	120	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	60	สด	ตนเอง
ใส้แม็ก	ก่่อง	8	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	36	สด	ตนเอง
เชือก	กิโลกรัม	100	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	5	สด	ตนเอง
ท่อพีวีซี	เมตร	3	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	30	สด	ตนเอง
บอกเทียนไข	อัน	2	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	40 อัน	สด	ตนเอง
เข็ม	เล่ม	3	ในจังหวัด	ปีละ 2 ครั้ง	20 เล่ม	สด	ตนเอง

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต

กลุ่มฯ

สมาชิกส่วนมากจะมีอุปกรณ์การผลิตโคมไฟ คนละ 1 ชุด ประกอบด้วย แบบพิมพ์โคมไฟค้อนกรรไกร และมีด เป็นต้น

กิจการนายจ้างนค์

มีวัสดุและอุปกรณ์การผลิตดังนี้

ก. แบบพิมพ์โคมขนาดเล็ก ในปัจจุบันที่ใช้อยู่มีจำนวน 40 ชิ้น ๆ ละ 150 บาท มีอายุการใช้งาน 3 ปี แหล่งจัดหาวัสดุจากร้านขายวัสดุก่อสร้าง จังหวัดเชียงใหม่ จัดซื้อเข้ามาในปี 2544

ข. แบบพิมพ์โคมขนาดกลาง ในปัจจุบันที่ใช้อยู่มีจำนวน 20 ชิ้น ๆ ละ 800 บาท มีอายุการใช้งาน 3 ปี แหล่งจัดหาวัสดุจากร้านขายวัสดุก่อสร้าง จังหวัดเชียงใหม่ จัดซื้อเข้ามาในปี 2544

ค. แบบพิมพ์โคมขนาดใหญ่ ในปัจจุบันที่ใช้อยู่มีจำนวน 20 ชิ้น ๆ ละ 1,500 บาท มีอายุการใช้งาน 3 ปี แหล่งจัดหาวัสดุจากร้านขายวัสดุก่อสร้าง จังหวัดเชียงใหม่ จัดซื้อเข้ามาในปี 2544

ง. กรรไกร ที่ใช้ในปัจจุบันมีอยู่ 3 ชนิด คือกรรไกรธรรมดา ขนาดกลาง มีจำนวน 10 อัน อันละ 50 บาท ขนาดใหญ่ จำนวน 10 อัน ๆ ละ 250 บาท กรรไกรสำหรับใช้ตัดลวดขนาดกลาง จำนวน 5 อัน ๆ ละ 800 บาท และขนาดใหญ่ จำนวน 5 อัน ๆ ละ 1,000 บาท ซึ่งมีอายุการใช้งานนานถึง 5 ปี ซื้อจากร้านขายจักรเย็บผ้า และขายวัสดุก่อสร้าง จังหวัดเชียงใหม่ จัดซื้อเข้ามาในปี 2544

จ. ฝ่อน มีจำนวน 4 อัน ๆ ละ 200 บาท มีอายุการใช้งานนานถึง 10 ปี ซื้อจากร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในปี 2544

ฉ. ลวด ในปัจจุบันที่ใช้อยู่มีจำนวน 3 อัน ๆ ละ 150 บาท มีอายุการใช้งานนานถึง 10 ปี ซื้อจากร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในปี 2544

ช. มีดเหลาดอก ในปัจจุบันที่ใช้อยู่มี 3 อัน ๆ ละ 200 บาท มีอายุการใช้งานนานถึง 10 ปี ซื้อจากร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในปี 2544

ซ. แม็กซีเย็บกระดาษ ในปัจจุบันที่ใช้อยู่มีจำนวน 3 อัน ๆ ละ 240 บาท มีอายุการใช้งานจำนวน 1 ปี ซื้อจากร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป หรือร้านขายเครื่องเขียน ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในปี 2544

ณ. แท่นดอก ในปัจจุบันที่ใช้อยู่มีจำนวน 2 อัน ๆ ละ 50 บาท มีอายุการใช้งานนานถึง 5 ปี ซื้อจากร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในปี 2544

รายละเอียดเพิ่มเติมดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 วัสดุ และอุปกรณ์การผลิต

รายการ	จำนวน	ราคา (บาท/หน่วย)	อายุการ ใช้งาน (ปี)	ปีที่ ได้มา	ระบุแหล่งที่มา
แบบพิมพ์คอมพิวเตอร์-เล็ก	40 ชิ้น	150	3	2544	ร้านขายวัสดุก่อสร้าง
แบบพิมพ์คอมพิวเตอร์-กลาง	20 ชิ้น	800	3		จังหวัดเชียงใหม่
แบบพิมพ์คอมพิวเตอร์-ใหญ่	20 ชิ้น	1,500	3		
กรรไกร	20 อัน	50-1,000	5	2544	ร้านขายจักรเย็บผ้า
สีอ่อน	4 อัน	200	10	2544	ร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป
สีว	3 อัน	150	10	2544	ร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป
มีดเหลาดอก	3 อัน	200	10	2544	ร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป
แม็กซีเย็บกระดาษ	3 อัน	240	1	2544	ร้านขายเครื่องเขียน
แท่นดอก	2 อัน	50	5	2544	ร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.3 บรรจุภัณฑ์ และฉลากสินค้า

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเรียบร้อยแล้ว จะบรรจุถุงพลาสติกเพื่อรอจำหน่ายให้ลูกค้า ส่วนมากลูกค้าก็มารับผลิตภัณฑ์ที่สั่งผลิต เพราะต้องนำไปใช้ในงานเทศกาลต่างๆ ทำให้ไม่ต้องเก็บไว้

ในส่วนของการกระจายคำสั่งซื้อมาให้ จะเก็บผลิตภัณฑ์ที่บ้านพักของตนเองตามความเหมาะสม และใช้ถุงพลาสติกใสในการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ เมื่อมีการต้องการก็จะมารับเอาไป ปัญหาในการเก็บรักษาไม่มี เนื่องจากผลิตภัณฑ์สามารถจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี

4.3.4 สถานที่ในการผลิต

ในการผลิตของกิจการได้ใช้ชั้นล่างของบ้านเป็นที่ผลิต และเก็บวัตถุดิบ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านสถานที่ ดังนั้นสมาชิกที่รับการกระจายคำสั่งซื้อ จะใช้ชั้นล่างของที่พักอาศัยเป็นสถานที่ในการผลิต

4.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต

นายจ่านงค์ เสมพิพัฒน์ จะเป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ทุกชิ้นเป็นงานฝีมือ ระบบการตรวจสอบจะตรวจเพียงความเรียบร้อยและความแข็งแรงของชิ้นงาน ส่วนปัจจัยการผลิตจะกองไว้ที่ชั้นล่างของบ้าน

ในส่วนของการรับคำสั่งซื้อจากกิจการนายจ่านงค์ ต่างคนต่างจัดหา ตรวจสอบคุณภาพ และเก็บรักษาปัจจัยการผลิต เนื่องจากจัดหาจากแหล่งเดียวกัน จึงไม่มีปัญหาในเรื่องคุณภาพของปัจจัยการผลิต การตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ประธานจะเป็นผู้ตรวจสอบความเรียบร้อย ส่วนมากไม่มีปัญหาเนื่องจากสมาชิกที่ผลิตจะมีความชำนาญ ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

4.4 แรงงานและการจ้างงาน

4.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต

กิจการใช้แรงงานในครอบครัว โดยมีภรรยาเป็นผู้ทำการผลิต แล้วกระจายการผลิตให้สมาชิกกลุ่มฯ จำนวน 30 คน และชาวบ้านในหมู่บ้านคอนจัน

4.4.2 การจ้างงาน

แรงงานที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครอบครัวช่วยกันผลิต ในแบบที่ยาก เช่น โคมผัด โคมตุ๊ก และโคมฟาร่า เป็นต้น คนในครอบครัวจะผลิตเองทั้งหมด เพราะเป็นงานที่ต้องใช้ความชำนาญสูง หากเป็นโคมจีน โคมญี่ปุ่น หากเกินกำลังผลิตในครอบครัว จึงจะกระจายให้สมาชิกกลุ่มฯ และชาวบ้านในหมู่บ้านตามความสามารถและความถนัด โดยวัตถุดิบเป็นของชาวบ้าน กรณีที่เป็นสมาชิกกลุ่มฯ จะสามารถยืมเงินไปจัดซื้อปัจจัยการผลิต แล้วนำมาส่งให้กลุ่มฯ ส่วนต่างระหว่างราคาปัจจัยต้นทุนการผลิตและราคารับซื้อ เป็นรายได้ของสมาชิกโดยที่กลุ่มฯ จะกำหนดราคารับซื้อ และกำหนดราคาจำหน่ายไว้ ซึ่งกิจการนายจ้างจะต้องซื้อผลิตภัณฑ์จากกลุ่มฯ ในราคาที่กลุ่มฯ กำหนด

4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน

ต้นทุนและผลตอบแทนต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์ที่กิจการผลิตในปี 2546 สรุปได้ดังนี้

โคมผัด ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าจ้างแรงงาน โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 73.49 รองลงมาได้แก่ ค่าวัตถุดิบหลัก และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 23.62 และ 2.84 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	1,020	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	270	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	1,020.51	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	1,200	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	180	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	930	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	179.49	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	15.00
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	77.50
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	14.96

โคมจีน ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าจ้างแรงงาน โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 60.84 รองลงมาได้แก่ ค่าวัตถุดิบหลัก และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 31.64 และ 5.68 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	242	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	92	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	246.53	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	250	บาท/ชิ้น

ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	8	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	158	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	3.47	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	3.20
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	63.20
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	1.39

โคมญี่ปุ่น ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าจ้างแรงงาน โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 66.22 รองลงมาได้แก่ ค่าวัตถุดิบหลัก และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 26.04 และ 5.74 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	222	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	72	บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	226.53	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	250	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	28	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	178	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	23.47	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	11.20
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	71.20
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	9.39

โคมหุเมว และหุกระต่าย ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าวัตถุดิบหลัก โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 49.18 รองลงมาได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 40.13 และ 10.48 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	124	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	74	บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	124.03	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	300	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	176	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	226	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	175.97	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	58.67
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	75.33
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	58.66

โคมตุ๊ก ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าวัตถุดิบหลัก โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 62.71 รองลงมาได้แก่ ค่าจ้าง แรงงาน และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 25.86 และ 11.38 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	290	บาท/ชิ้น
---------------------	-----	----------

ต้นทุนการผลิตเงินสด	215	บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	290.08	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	750	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	460	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	535	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	459.92	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	61.33
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	71.33
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	61.32

โคมเจี้ยว ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าจ้างแรงงาน โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 72.76 รองลงมาได้แก่ ค่าวัตถุดิบหลัก และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 22.70 และ 4.46 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	515	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	140	บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	515.39	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	300	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	-215	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	160	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	-215.39	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	-71.67
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	53.33
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	-71.80

โคมดาว ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าวัตถุดิบหลัก โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 44.03 รองลงมาได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 41.70 และ 14.23 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	112.38	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	62.50	บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	112.42	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	200	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	87.63	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	137.60	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	87.58	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	43.81
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	68.75
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	43.79

โคมรัม ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าจ้างแรงงาน โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 64.61 รองลงมาได้แก่ ค่าวัตถุดิบหลัก และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 31.36 และ 3.96 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	580	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	205	บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	580.39	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	450	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	-130	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	245	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	-130.39	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ -28.89	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ 54.44	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ -28.98	

โคมฟาร่า ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าวัตถุดิบหลัก โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 49.18 รองลงมาได้แก่ ค่าแรงงาน และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 40.31 และ 10.48 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	124	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	74	บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	124.03	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	200	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	76	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	126	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	75.97	บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ 38	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ 63	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ 37.98	

โคมจีบ ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าวัตถุดิบหลัก โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 56.26 รองลงมาได้แก่ ค่าแรงงาน และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 38.36 และ 5.11 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	19.50	บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	12	บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	19.55	บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	20	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	0.50	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	8	บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	0.45	บาท/ชิ้น

อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ 2.50
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ 40
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ 2.24

สูง ต้นทุนจากการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ เป็นค่าวัตถุดิบหลัก โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 70.51 รองลงมาได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน และค่าวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 22.55 และ 6.92 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	332.50 บาท/ชิ้น
ต้นทุนการผลิตเงินสด	182.50 บาท/ถุง
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	332.58 บาท/ชิ้น
ราคาขายส่ง	350 บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	17.50 บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	167.50 บาท/ชิ้น
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	17.42 บาท/ชิ้น
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ 5
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ 47.86
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ 4.98

4.6 กรรมวิธีการผลิต

ตารางที่ 4.4 วัสดุที่ใช้ในการผลิตของกิจการนายจ้างค์ จำแนกตามรายผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	วัสดุ
คอมมัด/เวียน	1. ไม้ไผ่ ขนาด กว้าง 0.5 นิ้ว ยาว 30 นิ้ว จำนวน 10 เส้น 2. ไม้ไผ่ ขนาด กว้าง 1 ซม. ยาว 1.50 ม. จำนวน 8 เส้น 3. ไม้อัดแผ่นกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 ซม. จำนวน 1 แผ่น 4. ท่อ พีวีซี. ขนาด 6 นิ้ว ยาว 1 ม. จำนวน 1 เส้น 5. บล็อกเทียไนซ์ จำนวน 2 อัน เทียไนซ์ ขนาด 0.5 นิ้ว ยาว 20 ซม. จำนวน 2 เล่ม 6. เชื้อม จำนวน 1 เล่ม 7. ผ้าดิบ จำนวน 2 เมตร 8. กระดาษแข็งขอบบัว 4 เส้น 9. กระดาษทองแดงเส้นพร้อมลวดลาย 10. ลวด จำนวน 1 ชุด 11. กาวลาเทกซ์ จำนวน 1 กป. <u>วัสดุที่ใช้สำหรับโครงสร้างด้านใน</u> 12. ไม้ไผ่แกนใน ยาว 1.20 ม. จำนวน 2 เมตร 13. ไม้ไผ่ตัวตั้ง ยาว 50 ซม. จำนวน 10 ซม. 14. ผ้าใยกันชง จำนวน 2 เมตร 15. รูปภาพสำหรับติดรอบคอมมัด จำนวน 1 แผ่น 16. เชื้อม ใช้สำหรับจุดศูนย์กลาง จำนวน 1 เล่ม
คอมไฟญ์ปูน	1. ไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. ยาว 20 เมตร 2. ไม้ไผ่ ขนาด 2 ซม. ยาว 1 ม. 3. กระดาษสาบาคิก ขนาด กว้าง 50 ซม. ยาว 70 ซม. จำนวน 2 แผ่น 4. ไหมญ์ปูน ชนิดหางรอบ ยาว 50 ซม. 5. เชือกแฉวน 1 เส้น 6. กาวลาเทกซ์ 7. สก็อตเทป ขนาด 2 ซม. 8. กระดาษแข็ง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6 นิ้ว 1 แผ่น 9. กระดาษที่ตัดเป็นลวดลายประดับคอมมัดจำนวน 4 ชิ้น

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	วัตถุดิบ
โคมเงี้ยว	1. ไม้ไผ่ ขนาด 1 หุน ยาว 1 เมตร จำนวน 16 2. ลวดใช้มัด จำนวน 2 ซีด 3. กาวลาเท็กซ์ จำนวน 1 กป. 4. ผ้าดิบ จำนวน 3 เมตร 5. กระดาษแข็ง ขนาดกว้าง 12 นิ้ว ยาว 12 นิ้ว จำนวน 1 แผ่น 6. เชือกแขวน จำนวน 1 เส้น 7. กระดาษทองตัดลาย จำนวน 5 แผ่น
โคมฟาร่า	สำหรับโคมฟาร่า ขนาดกว้าง 30 ซม. สูง 50 ซม. 1. ไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. ยาว 1.20 ม. จำนวน 5 เส้น ๆ ละ 1 บาท 2. ลวดแข็ง ยาว 1 เมตร จำนวน 1 เส้น 3. ลวดอ่อน จำนวน 1 เส้น 4. ผ้าดิบ จำนวน 2 เมตร 5. กาว จำนวน 0.5 กป. 6. กระดาษทองตกแต่งลาย 8. เชือกแขวน 9. ห่วงทอง จำนวน 1 ห่วง
โคมจิ้น	สำหรับโคมจิ้น ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 50 ซม. 1. ไม้ไผ่ ขนาด 1 ม.ม. ยาวรวม 21 ม. 2. ไม้ไผ่ ขนาด 2 ซม. ยาวรวม 100 ซม. 3. ผ้าโทเร จำนวน 1.20 ม. 4. ด้ายญี่ปุ่นหางรอบ จำนวน 50 ซม. 5. ด้ายญี่ปุ่นหางกลาง 6. ลูกปัด ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.50 นิ้ว 2 ลูก 7. ห่วงแขวนสีทอง จำนวน 1 ห่วง 8. เชือกแขวน จำนวน 1 เส้น 9. กระดาษทอง ขนาดกว้าง 50 ซม. ยาว 60 ซม. 3 แผ่น 10. กาวลาเท็กซ์ จำนวน 0.5 กป. 11. สก็อตเทป ขนาด 2 ซม. 12. กระดาษแข็ง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6 นิ้ว 1 แผ่น 13. แม็กซีเย็บกระดาษ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	วัตถุดิบ
โคมพูแมว/กระท่าย	สำหรับโคมพูแมวที่มีขนาด กว้าง 45 ซม. ยาว 35 ซม. 1. ไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. ยาว 1.50 ม. จำนวน 9 เส้น ๆ ละ 1 บาท 2. หูโคมใช้ลวดแข็ง ยาว 1 ม. 1. ลวดอ่อน 2. กาว จำนวน 0.5 กป. 3. ผ้าดิบ จำนวน 2 เมตร 4. กระดาษทอง จำนวน 3 แผ่น 5. เชือกแขวน จำนวน 1 เส้น 6. ห่วงทอง จำนวน 2 บาท
โคมตุง	สำหรับโคมพูแมวที่มีขนาด กว้าง 45 ซม. ยาว 35 ซม. 1. ไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. ยาว 4.50 ม. จำนวน 27 เส้น 2. หูโคมใช้ลวดแข็ง ยาว 3 ม. 3. ลวดอ่อน 4. กาว จำนวน 1.5 กป. 5. ผ้าดิบ จำนวน 6 เมตร 6. กระดาษทอง จำนวน 9 แผ่น 7. เชือกแขวน จำนวน 2 เส้น 8. ห่วงทอง
โคมร่ม	สำหรับโคมร่มที่พับได้ ขนาด สูง 1 ม. กว้าง 30 ซม. 1. ไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. ยาว 1.20 ม. จำนวน 30 เส้น 2. หูใส่ลวดแข็ง ขนาด 2 เมตร 3. ลวดอ่อน 4. ไหมญี่ปุ่น จำนวน 2 เมตร 5. กาวลาเท็กซ์ จำนวน 1 กป. 6. กระดาษทอง จำนวน 6 7. ผ้าดิบ จำนวน 4 8. เชือกแขวน จำนวน 4 บาท 9. ห่วงทอง จำนวน 2 อัน

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	วัตถุดิบ
โคมจีบ	1. กระดาษแก้ว ชนิดม้วน จำนวน 2 แผ่น 2. กระดาษแข็งสำหรับปิด หัว – ท้าย จำนวน 2 แผ่น 3. ลวดอ่อนสำหรับแขวน 4. บอกลี้นไข จำนวน 1 อัน 5. กาวลาเท็กซ์
โคมดาว	สำหรับโคมดาวที่มีขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง 50 ซม. 1. ไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. ยาว 1 ม. จำนวน 2 เส้น 2. ไม้ไผ่ ขนาด 1.50 ซม. ยาว 2 ม. จำนวน 2 เส้น 3. ลวดอ่อน 4. ฝ้ายดิบ จำนวน 1.50 เมตร 5. กระดาษทอง จำนวน 3 แผ่น 6. กาวลาเท็กซ์ จำนวน 0.50 กระป๋อง 7. เชือกแขวน จำนวน 1 เส้น 8. ห่วงทอง จำนวน 1 อัน
ตุ้ม	สำหรับตุ้ม ขนาดกว้าง 25 ซม. ยาว 2.80 เมตร แต่งทั้ง 2 ด้าน 1. ฝ้ายโทเร กว้าง 25 ซม. ยาว 2.50 ม. จำนวน 1 ผืน 2. ไม้ไผ่ก้างตุ้ม ขนาด กว้าง 1 ซม. ยาว 25 ซม. จำนวน 9 อันๆ ละ 50 สต. 3. กระดาษแข็ง – หัวตุ้ม ขนาดกว้าง 25 ซม. ยาว 30 ซม. น 1 อัน 4. กระดาษแข็ง – หางตุ้ม ขนาดกว้าง 25 ซม. ยาว 30 ซม. 1 อัน 5. กระดาษทอง จำนวน 3 แผ่นๆ ละ 5 บาท 6. ดอกกลดลาย จำนวน 30 7. กระดาษแข็งหุ้มครวยข้างตุ้ม จำนวน 20 อัน 8. กาวลาเท็กซ์ จำนวน 1 กระป๋อง

ขั้นตอนการผลิต

1. คัดเลือกไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. และ 2 ซม. ตามจำนวนที่ต้องการ
2. ตัดกระดาษตามขนาดที่ต้องการ
3. ประกอบแบบตามชนิดของโคม
4. ใช้ไม้ไผ่ ขนาด 2 ซม. รัดหัวและท้ายโคม และใช้แม็กซ์และสก็อตเทปติดเพื่อความคงทน
5. ใช้ไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. ทำโครงสร้างโคม ใช้สก็อตเทปพันส่วนต่อ

6. นำกระดาษที่ตัดไว้ตามขนาดที่ต้องการติดรอบ ๆ โคมทุกด้านด้วยกาวลาเท็กซ์
7. ใช้กระดาษแข็ง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6 นิ้ว ปิดท้ายโคม
8. นำไหมญี่ปุ่น หรือกระดาษที่ตัดไว้ประดับท้ายโคม ติดท้ายโคม
9. กระดาษที่ตัดเป็นลวดลายติดประดับ

4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

กิจการนายจ้างนงค์

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตล้วนเป็นงานฝีมือ ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการผลิต และต้องใช้แรงงานที่มีฝีมือซึ่งในปัจจุบันแรงงานในหมู่บ้านยังไม่มี ความชำนาญ และยังไม่มี การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตโดยยังคงใช้ เครื่องมือการผลิตแบบดั้งเดิม ใช้มีดในการเหลาไม้ที่ละเส้น และใช้กรรไกรตัดกระดาษสาที่ละแผ่นในการทำโคมไฟ รวมทั้งยังไม่มี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ยังผลิตในรูปแบบเดิมที่เคยทำมา

4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต

ทั้งกลุ่มฯ และกิจการนายจ้างนงค์ ได้ใช้บริเวณชั้นล่างของที่พักรถยนต์เป็นสถานที่ผลิตสินค้า ยังไม่มี โรงเรือน หรือศูนย์ผลิตสินค้าแต่อย่างใด

4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต

การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตทำดังนี้

1. เศษกระดาษ ที่เกิดจากการตัดแต่ง ร้อยละ 0.5 จะนำไปรีไซเคิล โดยการนำมาทำเป็นกระดาษแผ่นใหม่
2. ไม้ ที่เกิดจากการตัดส่วนที่ไม่ได้ขนาด ร้อยละ 0.01 จะนำไปทิ้งขยะ
3. เศษไม้ไฟ ที่เกิดจากการตัดส่วนที่ไม่ได้ขนาด ร้อยละ 0.05 จะนำไปทำเชื้อไฟ

4.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์

กิจการของประธาน (นายจ้างนงค์) จะเป็นผู้ตรวจสอบดูความเรียบร้อยของชิ้นงาน ก่อนที่จะส่งมอบให้ลูกค้า ในส่วนของผลิตภัณฑ์ผลิตโดยสมาชิกกลุ่มฯ นายจ้างนงค์ ซึ่งเป็นประธานกลุ่มฯและทำหน้าที่ฝ่ายการตลาด เป็นผู้ตรวจสอบความเรียบร้อย และจำนวนของผลิตภัณฑ์ทุกครั้งก่อนจัดส่งผลิตภัณฑ์ให้แก่ลูกค้า

4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต

4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต

1. การผลิตล่าช้า
2. สมาชิกมีความรู้ความสามารถในการผลิตสินค้าบางประเภทเท่านั้น เช่น โคมญี่ปุ่น โคมจีบ เป็นต้น
3. วัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตไม่ทันสมัย

4. สมาชิกไม่มีเวลาในการพัฒนาฝีมือ ให้ผลิตในผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือ เนื่องจากโคมไฟที่ผลิตทุกวันก็เกิดกำลังการผลิตแล้ว

จากการวิเคราะห์ แม้กลุ่มฯ และกิจการจะมีการผลิตโคมไฟอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี แต่ก็ยังเป็นแบบที่มีราคาต่ำ ทำให้มีรายได้จากการจำหน่ายไม่สูงนัก อีกทั้งขาดการพัฒนาช่างฝีมือที่มีการผลิตโคมไฟที่มีมูลค่าสูง เช่น โคมผัด และโคมดาว เป็นต้น ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นที่ต้องการของลูกค้าในระดับบน

4.11.2 ความต้องการทางการผลิต

ในส่วนของกิจการยังไม่มีความต้องการขอรับการสนับสนุน เนื่องจากกิจการสามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์การผลิตได้

ในส่วนกลุ่มฯ ได้จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องจักร ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขยายการผลิต จำนวน 120,000 บาท โดยวัสดุที่ขอรับการสนับสนุนประกอบด้วย

1. เครื่องผ่าตอก
2. เครื่องจักตอก
3. เลื่อยวงเดือน
4. เตาอบไม้ไผ่
5. เลเซอร์
6. เครื่องฉลุ
7. สว่านไฟฟ้า
8. ดอกสว่านไฟฟ้าทุกขนาด

บทที่ 5

การตลาด

5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด

กิจกรรมการตลาด เป็นส่วนที่กลุ่มฯ ยังไม่ได้ดำเนินการเช่นกัน และยังพึ่งพากิจการของประธานทั้งหมดในเรื่องของคำสั่งซื้อและช่องทางการจำหน่าย อย่างไรก็ตามในอนาคตกลุ่มฯ จะเน้นการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพโดยมุ่งเน้นถึงความต้องการของตลาดเป็นหลัก และกลุ่มฯ ยังมีแนวคิดในการสร้างศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง และมีการขยายตลาดออกสู่ต่างประเทศ นอกจากนี้ กลุ่มฯ มีแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในตำบลอีกด้วย

ดังนั้นในบทนี้จะขอลำถึงการตลาดของกิจการนายจ่านงค์ เสริมพัฒนา ซึ่งมีการดำเนินกิจการมาเป็นระยะเวลานาน และเป็นธุรกิจโคมไฟที่ใหญ่ที่สุดในบ้านดอนจัน

5.1.1 การบริหารการตลาด

กิจการของนายจ่านงค์มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของลูกค้ามาเป็นเวลานาน ทำให้ไม่ต้องออกหาลูกค้ารายใหม่ เนื่องจากมีลูกค้าประจำ มีคำสั่งซื้อเข้ามาตลอดทั้งปี ดังนั้นการบริหารการตลาดคือ การรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้สม่ำเสมอ ราคาไม่แพง และถือสัจจะ

5.1.2 การวางแผนการตลาด

กิจการ มีการวางแผนการตลาด ประมาณการจากคำสั่งซื้อของลูกค้าในปีที่ผ่านมา โดยจะผลิตแล้วเก็บรักษาไว้เพื่อจัดส่งให้ลูกค้าในช่วงเทศกาล โดยเฉพาะช่วงลอยกระทงจะกระจายคำสั่งซื้อให้สมาชิกกลุ่มฯ เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ผลิตง่าย ๆ เช่น โคมจีน โคมญี่ปุ่น ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือ กิจการจะรับคำสั่งซื้อทั้งหมด แต่จะรับได้ในปริมาณจำกัด ดังนั้นลูกค้าจะมีคำสั่งซื้อ 2 – 3 เดือน

นายจ่านงค์ จะเน้นการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ และพัฒนาสินค้าที่มีมูลค่าสูง ให้เป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้นในอนาคต อีกทั้งมีแนวคิดในการสร้างตำนาน และเล่าเรื่องราววิถีชีวิตการนำโคมไฟแต่ละประเภทไปใช้ให้ถูกต้องตามวัฒนธรรมและประเพณีของชาวล้านนา ในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์เป็นแผ่นพับใบปลิว โดยจัดพิมพ์เป็น 3 ภาษา คือ ชาวล้านนา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นจุดขายที่สำคัญในการขยายตลาดสู่สากลได้มากขึ้น

5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์โคมไฟของกลุ่มฯ ยังไม่ได้พัฒนารูปแบบ ยังคงผลิตแบบเดิมๆ ที่เคยทำ ทั้งโคมไฟจีน โคมไฟญี่ปุ่น จะมีเพียงการเพิ่ม และลดขนาด ตามความต้องการของลูกค้า ในส่วนบรรจุภัณฑ์กลุ่มฯ จะใช้ถุงพลาสติกใสขนาดใหญ่สำหรับบรรจุโคมไฟให้ลูกค้า ระหว่างการขนส่ง แต่ส่วนใหญ่ลูกค้าขนส่งโดยวางผลิตภัณฑ์ไว้บนเบาะด้านหลังของรถ จึงมักไม่จำเป็นต้องใช้ถุงพลาสติกดังกล่าว

กิจการนายจ้างนึ่ง มีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด โดยการนำส่วนประกอบของลวดลายดั้งเดิมมาตกแต่งโคมไฟให้มีความหลากหลาย และมีการพัฒนารูปทรง เช่น โคมดาว โคมร่ม เป็นต้น

ตารางที่ 5.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ปี (พ.ศ.)			
	2543	2544	2545	2546
โคมผัด/เวียน				→
โคมญี่ปุ่น/จีน				→
โคมแมว/กระต่าย				→
โคมตุง				→
โคมเงี้ยว				→
โคมดาว				→
โคมร่ม				→
โคมฟาร่า				→
โคมจีบ				→
ตุง				→

หมายเหตุ : → ช่วงเวลาที่มีการผลิต --> ช่วงเวลาที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา: จากการสำรวจ

5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจัดจำหน่ายของกิจการนายจ้างนึ่ง

การจำหน่ายผลิตภัณฑ์มีทุกรูปแบบตามแต่ลูกค้าจะสั่ง ส่วนใหญ่เป็นการจำหน่ายให้กับลูกค้าภายในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 70 ของลูกค้าทั้งหมด และลูกค้าต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 30 ของลูกค้าทั้งหมด ซึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟมีช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งหมด 6 ช่องทาง ดังนี้

ช่องทางการจำหน่ายที่ 1 ได้แก่ ร้านศิริมงคลสังฆภัณฑ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีมูลค่าการสั่งซื้อ 633,185 บาท คิดเป็นร้อยละ 35 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยพ่อค้าคนกลางจะวางจำหน่ายหน้าร้านภายในจังหวัด

ช่องทางการจำหน่ายที่ 2 ได้แก่ ร้านสมบุญรดอกไม้ไฟ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีมูลค่าการสั่งซื้อ 316,592 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.5 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยพ่อค้าจะวางจำหน่ายหน้าร้านภายในจังหวัด

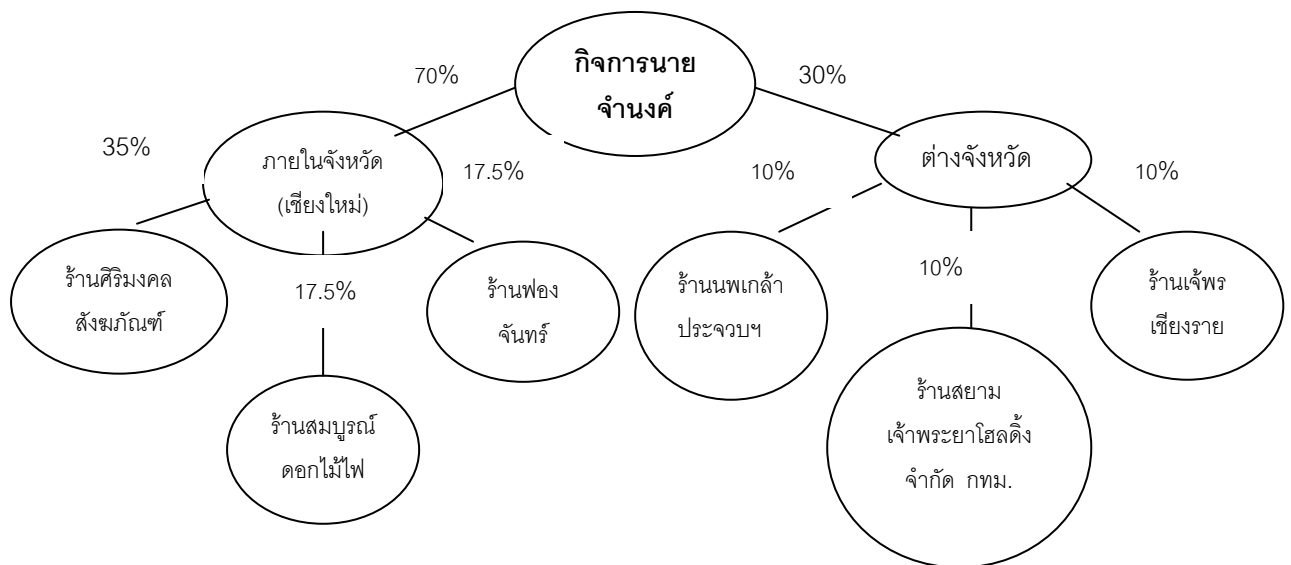
ช่องทางการจำหน่ายที่ 3 ได้แก่ ร้านฟองจันทร์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีมูลค่าการสั่งซื้อ 316,592 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.5 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยพ่อค้าจะวางจำหน่ายหน้าร้านภายในจังหวัด

ช่องทางการจำหน่ายที่ 4 ได้แก่ ร้านสยามเจ้าพระยาโฮลดิ้งจำกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีมูลค่าการสั่งซื้อ 180,910 บาท คิดเป็นร้อยละ 10 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยพ่อค้าจะจำหน่ายภายในกรุงเทพฯ และส่งออกต่างประเทศ

ช่องทางการจำหน่ายที่ 5 ได้แก่ ร้านนพเกล้า จ.ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีมูลค่าการสั่งซื้อ 180,910 บาท คิดเป็นร้อยละ 10 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยพ่อค้าจะจำหน่ายภายในกรุงเทพฯ และส่งออกต่างประเทศ

ช่องทางการจำหน่ายที่ 6 ได้แก่ ร้านเจ้าพร อ.เมือง จ.เชียงราย ซึ่งมีมูลค่าการสั่งซื้อ 180,910 บาท คิดเป็นร้อยละ 10 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยพ่อค้าจะวางจำหน่ายหน้าร้านภายในจังหวัด

พ่อค้าจะเป็นผู้มาสั่งซื้อสินค้าทางโทรศัพท์ และให้ส่งสินค้าโดยบริษัทขนส่งซึ่งพ่อค้าเป็นผู้จ่ายค่าขนส่งเอง หรือบางครั้งพ่อค้าจะมารับสินค้าเองที่สถานประกอบการ

แผนภาพที่ 5.1 ช่องทางการตลาดของนายจ่านงค์

5.4 ราคาและการตั้งราคา

กลุ่มฯ ตั้งราคาขาย โดยให้สมาชิกร่วมกำหนดราคาและยึดถือเป็นราคากลาง โดยคำนวณจากต้นทุนการผลิตบวกกำไร ตามชนิดและความยากง่ายของผลิตภัณฑ์ ปัจจุบันยังคงใช้ราคาเดิม เพราะเริ่มดำเนินการในรูปแบบกลุ่มฯ และกำหนดกติการ่วมกันได้เพียง 1 ปี

การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกิจการนายจ๋านงค์ จะขายส่งทั้งหมด โดยตั้งราคาขายส่งจากต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด บวกกำไรร้อยละ 5 ขึ้น ซึ่งราคาผลิตภัณฑ์ขึ้นอยู่กับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ถ้าเป็นโคมไฟทั่วไป เช่น โคมจีน โคมญี่ปุ่น จำหน่ายตามราคาที่เคยตั้งไว้ หากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการสั่งทำพิเศษ จะตั้งราคาโดยคิดค่าฝีมือช่างด้วย ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าโคมไฟปกติถึงร้อยละ 50 ถึง 80

ตารางที่ 5.2 ราคาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ราคาขายส่ง (บาท)
โคมผัด/เวียน	1,200
โคมญี่ปุ่น/จีน	250
โคมแมว/กระต่าย	300
โคมตุง	750
โคมเงี้ยว	300
โคมดาว	200
โคมร่ม	450
โคมฟาร่า	200
โคมจีบ	20
ตุง	350

ที่มา: จากการสำรวจ

จากการคำนวณต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดของกิจการ (ภาคผนวก ค.) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับราคาขายส่ง พบว่าผลิตภัณฑ์ที่ให้ส่วนต่างมากที่สุด ได้แก่ โคมตุง ขึ้นละ 459.92 บาท รองลงมาได้แก่ โคมผัด/เวียนและ โคมแมว/กระต่าย ขึ้นละ 179.49 บาท และ 175.97 บาท ตามลำดับ ในส่วนของการตั้งราคาขายส่งของกลุ่มฯ คิดจากต้นทุนการผลิต (Mark up on cost) ผลิตภัณฑ์ที่ได้กำไรต่อราคาขายส่งมากที่สุด คือ โคมตุง ร้อยละ 158.55 รองลงมาได้แก่ โคมหมูแมว/กระต่ายและ โคมดาว ร้อยละ 141.87 และ 77.90 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3 และ 5.4)

ตารางที่ 5.3 การตั้งราคาโคมผัด/เวียน โคมญี่ปุ่น โคมจีน โคมแมว/กระต่าย และโคมตุ่ง

รายการ	โคมผัด/เวียน	โคมญี่ปุ่น	โคมจีน	โคมแมว/กระต่าย	โคมตุ่ง
1. ต้นทุนการผลิต	1,020.51	226.53	246.53	124.03	290.08
2. ต้นทุนการตลาด	0	0	0	0	0
3. ต้นทุนการผลิตและการตลาด (1)+(2)	1,020.51	226.53	246.53	124.03	290.08
4. ราคาขายส่ง	1,200	250	250	300	750
5. ส่วนต่างของราคาขายส่งกับ ต้นทุนการผลิตและการตลาด (4)-(3)	179.49	23.47	3.47	175.97	459.92
Mark up (%)	17.59	10.36	1.41	141.87	158.55

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 5.4 การตั้งราคาโคมเงี้ยว โคมดาว โคมร่ม โคมฟาร่า โคมจีบ และตุ่ง

รายการ	โคมเงี้ยว	โคมดาว	โคมร่ม	โคมฟาร่า	โคมจีบ	ตุ่ง
1. ต้นทุนการผลิต	515.39	112.42	580.39	124.03	19.55	332.58
2. ต้นทุนการตลาด	0	0	0	0	0	0
3. ต้นทุนการผลิตและการตลาด (1)+(2)	515.39	112.42	580.39	124.03	19.55	332.58
4. ราคาขายส่ง	300	200	450	200	20	350
5. ส่วนต่างของราคาขายส่งกับ ต้นทุนการผลิตและการตลาด (4)-(3)	-215.39	87.58	-130.39	75.97	0.45	17.42
Mark up (%)	-41.79	77.90	- 22.47	61.25	2.29	5.24

ที่มา : จากการคำนวณ

5.5 การส่งเสริมการขาย

กิจการ ไม่มีการส่งเสริมการขาย เนื่องจากเป็นที่รู้จักของลูกค้า และมีคำสั่งซื้อเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์โคมไฟเป็นสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของอำเภอเมืองเชียงใหม่

5.5.1 วิธีรักษาลูกค้าเก่า

กิจการจะรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์สม่ำเสมอ รวมถึงการประกันคุณภาพสินค้าที่ชำรุดระหว่างการขนส่ง โดยการรับเปลี่ยนสินค้าหากชำรุดเสียหาย

5.5.2 วิธีหาลูกค้าใหม่

ลูกค้าใหม่จะเข้ามาติดต่อกับกิจการ จากการบอกปากต่อปากของลูกค้ารายเดิม

5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด

5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด

จากการสัมภาษณ์ กิจการยังไม่มีปัญหาด้านนี้ เนื่องจากสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ทั้งหมด และยังไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด ความช่วยเหลือที่กลุ่มฯ ต้องการ คือ เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มเพื่อใช้ในการขยายกำลังการผลิต

จากการวิเคราะห์ กิจการขาดการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม ทำให้ขาดโอกาสในการเพิ่มช่องทางการตลาดในต่างประเทศและการตั้งราคาผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังเน้นการผลิตเฉพาะผลิตภัณฑ์โคมไฟพื้นฐานทั่วไปที่มีมูลค่าไม่สูงมากนัก

5.6.2 ความต้องการด้านการตลาด

ทั้งกลุ่มฯ และกิจการต้องการให้มีการกำหนดราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับผู้ผลิตในพื้นที่เพื่อป้องกันปัญหาการตัดราคาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

บทที่ 6

การเงิน

6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน

6.1.1 การบริหารการเงิน

ประธาน จะเป็นผู้บริหารการเงินเอง มีการบันทึกลงในสมุดบิลเงินสดเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนที่ให้สมาชิกยืมโดยปลอดดอกเบี้ย ระยะเวลาส่งคืนเงินยืมภายใน 1 ปี สมาชิกจะส่งคืนเป็นโคไฟตามมูลค่าของเงินที่ยืมไป ซึ่งทางกลุ่มฯ ได้รวบรวมเพื่อนำไปจำหน่ายให้ลูกค้า โดยกลุ่มฯ จะตั้งราคาขายส่งไว้ เมื่อประธานหรือสมาชิกนำไปจำหน่าย จะต้องรับซื้อจากกลุ่มฯ ในราคากลางที่ตั้งไว้

6.1.2 การวางแผนการเงิน

กลุ่มฯ มีการวางแผนทางการเงิน โดยการจัดสรรเงินให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อนำไปเป็นทุนหมุนเวียนในการผลิตโคไฟ และจะรับชำระเงินยืมจากสมาชิกโดยให้สมาชิกนำผลิตภัณฑ์ตามคำสั่งซื้อมาส่งให้กับกลุ่มฯ ครบตามจำนวนเงินที่ยืม แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ เนื่องจากสมาชิกมีจำนวนมาก

ในอนาคต กลุ่มฯ จึงได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100,000 บาท ซึ่งคาดว่าจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นเงินทุนหมุนเวียน ในปีงบประมาณ 2548 กลุ่มฯ จะให้สมาชิกกู้ยืม โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทต่อเดือน และจะมีการแบ่งกำไรสุทธิร้อยละ 5 เป็นเงินทุนของกลุ่มฯ ร้อยละ 25 เป็นเงินหมุนเวียนในการบริหารจัดการ ร้อยละ 20 เป็นเงินสวัสดิการสมาชิก และร้อยละ 50 ปันผลให้สมาชิก

6.2 แหล่งเงินทุน

ในการก่อตั้งกลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในการอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นเงิน 10,000 บาท และเงินทุนหมุนเวียนจาก สหกรณ์ไทยพัฒนา เมื่อปี พ.ศ. 2544 เป็นเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 40,000 บาท และเงินสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จาก สส. เขียวภา วงศ์สวัสดิ์ จำนวน 20,000 บาท ในส่วนเงินสนับสนุนการฝึกอบรม กลุ่มฯ ได้นำไปใช้ในการพัฒนาฝีมือสมาชิก จำนวน 30,000 บาท คงเหลือ 40,000 บาท กลุ่มฯ ให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพทำโคไฟและตุ่ง จำนวน 30 คน โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นสมาชิกกลุ่มฯ เท่านั้น และต้องมีการผลิตโคไฟและตุ่งอย่างต่อเนื่องให้กับกลุ่มฯ กำหนดชำระคืนเงินยืมภายใน 1 ปี โดยส่งคืนเป็นผลิตภัณฑ์โคไฟ (ตารางที่ 6.1)

ตารางที่ 6.1 แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุน	ปีที่ได้รับ	จำนวนเงิน (บาท)	วัตถุประสงค์การนำไปใช้	การนำไปใช้	เงื่อนไข
ศูนย์การศึกษาชนนอกโรงเรียน อ.เมือง	2544	10,000	พัฒนาผลิตภัณฑ์	จัดฝึกอบรม	ได้เปล่า
สหกรณ์ไทยพัฒนา	2544	40,000	เงินทุนหมุนเวียน	เงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืม	ได้เปล่า
ส.ส.เยาวภา วงศ์สวัสดิ์	2544	20,000	วัสดุฝึกอบรม	จัดซื้อวัสดุให้สมาชิก	ได้เปล่า

ที่มา: จากการสำรวจ

6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน

6.3.1 ผลการดำเนินงาน

แม้กลุ่มฯ จะก่อตั้งมาตั้งแต่ ปี 2544 แต่กิจกรรมของกลุ่มฯ เพิ่งเริ่มต้นในกลางปี 2546 เงินทุนของกลุ่มฯ เหลืออยู่ 40,000 บาท และให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อนำไปจัดซื้อวัตถุดิบ และผลิตโคมไฟเพื่อส่งคืนให้กลุ่มฯ ยังไม่มีการจำหน่าย

6.3.2 สถานภาพทางการเงิน

กลุ่มฯ ไม่มีสินทรัพย์และหนี้สิน มีเพียงเงินทุนจำนวน 40,000 บาท ซึ่งได้ให้สมาชิกกู้ยืมทั้งหมด

6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน

6.4.1 ปัญหาด้านการเงิน

จากการสัมภาษณ์ กลุ่มฯ มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก ซึ่งมีจำนวน 30 คน และต้องหมุนเวียนกัน ทำให้การผลิตไม่ต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ กลุ่มฯ หวังพึ่งพาแต่แหล่งทุนภายนอก ไม่ช่วยเหลืตนเองโดยการระดมทุน หรือการออมทรัพย์ร่วมกัน เพื่อสะสมทุนให้กลุ่มฯ อีกทั้งขาดการจัดทำบัญชี ทำให้ขาดข้อมูลทางการเงินที่แท้จริงของกลุ่มฯ

6.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100,000 บาท เพื่อนำมาเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกในการผลิต ซึ่งคาดว่าจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ในปีงบประมาณ 2548

บทที่ 7

SWOT Analysis และศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ

7.1 จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis) ของกลุ่มฯ

7.1.1 จุดแข็ง

1. การจัดการองค์กร

- ประธานเป็นบุคคลที่มีความสามารถ และเป็นกรรมการเครือข่ายกลุ่มอาชีพ ทั้งระดับ

อำเภอ และจังหวัด

- สมาชิกมีความไว้วางใจประธานในการบริหารจัดการกลุ่มฯ

2. การผลิต

- กระจายการผลิตให้สมาชิกตามความถนัดและความสามารถ
- ประธานมีความสามารถในการถ่ายทอดวิธีการผลิต
- ประธานมีความสามารถในการออกแบบผลิตภัณฑ์

3. การตลาด

ราคา

- กลุ่มฯ เป็นผู้กำหนดราคาเอง

ช่องทางการจัดจำหน่าย

- ประธานมีลูกค้าประจำและซื้อสินค้ามาขายนาน ทำให้กลุ่มฯ มีตลาดแน่นอน
- ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาด

ผลิตภัณฑ์

- ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ของภาคเหนือ
- เป็นงานฝีมือ
- เป็นผลิตภัณฑ์ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษอย่างยาวนาน
- เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ทำยาก และสามารถสร้างเป็นตำนานได้

การส่งเสริมการขาย

- เป็นหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของอำเภอเมืองเชียงใหม่

4. การเงิน

- มีเงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกยืมในการผลิต โดยไม่มีดอกเบี้ย

7.1.2 จุดอ่อน

1. การจัดการองค์กร

- ประธานเป็นผู้บริหารจัดการเพียงคนเดียว

2. การผลิต

- วัสดุอุปกรณ์การผลิตไม่ทันสมัย
- ใช้เวลานานในการผลิต
- ผลิตภัณฑ์บางประเภทสมาชิกไม่สามารถผลิตได้
- มีช่างฝีมือน้อย
- ไม่มีบรรจุภัณฑ์
- ไม่มีผู้สืบทอดสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ทำได้ยากและต้องใช้ทักษะฝีมือสูง

3. การตลาด

- คุณภาพไม่คงทน อายุการใช้งานสั้น
- ประโยชน์การใช้สอยเฉพาะกิจกรรม
- เก็บรักษายาก

4. การเงิน

- เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก
- ขาดการระดมทุนภายในองค์กร
- ไม่มีการจัดทำบัญชีของกลุ่มฯ

7.1.3 โอกาส

- เป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
- เป็นสถานที่ศึกษาดูงานของอำเภอและจังหวัดเชียงใหม่
- เชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยว มีงานเทศกาลตลอดทั้งปี
- ปัจจัยการผลิตหาง่าย และมีตลอดทั้งปี เช่น กระดาษสา ผ้า และอุปกรณ์อื่น ๆ
- กลุ่มฯ ตั้งอยู่ใกล้เมือง มีเส้นทางคมนาคมสะดวก
- งบ กจพ. (โครงการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค) จะสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์แก่กลุ่มฯ ในปี 2548 จำนวน 120,000 บาท ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการสอบราคา

7.1.4 ข้อจำกัด

- ไม่ใช่อุตสาหกรรมที่ต่างพื้นที่ ไม่สามารถควบคุมคุณภาพและปริมาณได้
- ไม่ใช่อุตสาหกรรมที่เก็บไว้ไม่ได้ เพราะจะขึ้นราและมีมอด

7.2 ศักยภาพการดำเนินการ

7.2.1 ศักยภาพการจัดการองค์กร

ประธานมีธุรกิจของโคมไฟและตุ๊กตาที่มั่นคงมาตั้งแต่รุ่นแม่ มีระบบการจัดการที่ดี ซึ่งได้นำมาปรับใช้ให้การบริหารจัดการกลุ่มฯ อีกทั้งสมาชิกให้ความไว้วางใจในการบริหารจัดการ อีกทั้งสำนักงานพัฒนาชุมชน

อำเภอเมืองเชียงใหม่ สนับสนุนด้านกระบวนการกลุ่ม เช่น การร่างระเบียบ การจัดทำเอกสารในเรื่องการจัด
บันทึกการประชุม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มฯ ยังขาดการสร้างตัวแทนคนรุ่นใหม่เข้ามาสืบทอดการบริหาร
จัดการ

7.2.2 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

พิจารณาจาก

(1) ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

1. อัตรากำไรต่อราคาขายพบว่า โคมตุ้ง มีค่าสูงที่สุดคือ ร้อยละ 61.32 รองลงได้แก่ โคม
แมว/กระต่าย และ โคมผัด/เวียน คิดเป็นร้อยละ 58.66 และ 14.96 ตามลำดับ

2. อัตรากำไรต่อต้นทุน พบว่า โคมตุ้งมีค่าสูงที่สุดเช่นกัน ร้อยละ 2.64 รองลงมาได้แก่ โคม
ญี่ปุ่น และ โคมแมว/กระต่าย คิดเป็นร้อยละ 2.43 และ 1.01 ตามลำดับ

(2) ศักยภาพทางด้านยอดขาย

อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหลักต่อยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวม พบว่า โคมจีบมี
ค่าสูงสุด ร้อยละ 38.53 รองลงมาได้แก่ โคมญี่ปุ่น และโคมจีน คิดเป็นร้อยละ 24.08 และ 24.08 ตามลำดับ

พิจารณาแล้ว ผลิตภัณฑ์ของกิจการ คือ โคมตุ้ง โคมจีบ โคมญี่ปุ่น และโคมจีน (ตารางที่ 7.1)

7.2.3 ศักยภาพการผลิต

1) ศักยภาพของปัจจัยการผลิต

วัตถุดิบหลัก ได้แก่ กระดาษสา ผ้าชนิดต่างๆ หาได้ง่ายในพื้นที่ ราคาถูก และคุณภาพดี มี
ตลอดทั้งปี ยกเว้นไม้ไผ่ สำหรับทำโครงโคม ซึ่งต้องจัดหาจากนอกพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถควบคุมคุณภาพ และ
ยังมีปัญหาเรื่องมอด

2) ศักยภาพของกระบวนการผลิต

กลุ่มฯ ได้กระจายการผลิตให้สมาชิกตามความชำนาญ ทำให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ ที่มี
คุณภาพ และเสร็จทันตามคำสั่งซื้อ แต่แบบที่สมาชิกผลิตเป็นแบบง่าย ๆ มีราคาไม่สูงนัก ในแบบที่ยากขึ้น และ
ต้องใช้ฝีมือด้านงานช่างและงานศิลปะ สมาชิกยังขาดทักษะ มีเพียงประธานกลุ่มฯ ที่สามารถทำได้

กิจการของนายจำนงค์

นายจำนงค์ มีความสามารถและความชำนาญ ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีคุณภาพ สามารถผลิตได้
ตามใบสั่งซื้อ จะผลิตได้ทันตามเวลาที่กำหนด และให้ความสำคัญต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งนาย
จำนงค์ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และสามารถผลิตโคมไฟที่ทำยากๆ เช่น
โคมผัด เป็นต้น ประการสำคัญผลผลิตที่เกิดขึ้นบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนา ซึ่งทุกชิ้นงานคือ
ชิ้นเดียวในโลก

7.2.4 ศักยภาพทางการตลาด

กลุ่มฯ มีศักยภาพทางการตลาด เนื่องจากมีประธานทำหน้าที่ด้านการตลาด โดยสมาชิกทำการ
ผลิตเพียงอย่างเดียว มีตลาดแน่นอนรองรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตทั้งหมด

7.2.5 ศักยภาพทางการเงิน

การดำเนินงานของกลุ่มฯ ยังอยู่ในช่วงเริ่มกิจกรรม ในการศึกษาขั้นนี้ จึงไม่สามารถวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินได้

ตารางที่ 7.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณผลิต	ปริมาณขาย	ราคาขาย	ต้นทุน/หน่วย	ต้นทุนรวม	ยอดขาย/ปี	อัตรายอดขาย ผลิตภัณฑ์ต่อยอดขาย รวม	กำไรต่อ หน่วย	กำไรรวม	อัตรากำไรต่อ ต้นทุนรวม	อัตรากำไรต่อ ราคาขาย
		ส่ง	ส่ง								
โคมผัด/เวียน	25	25	1,200	1,020.51	25,512.68	30,000	1.61	179.49	4,487.32	0.26	14.96
โคมญี่ปุ่น	1,800	1,800	250	226.53	407,757.97	450,000	24.08	23.47	42,242.03	2.43	9.39
โคมจีน	1,800	1,800	250	246.53	443,757.97	450,000	24.08	3.47	6,242.03	0.36	1.39
โคมแนว/กระต่าย	100	100	300	124.03	12,403.10	30,000	1.61	175.97	17,596.90	1.01	58.66
โคมตุ่ง	100	100	750	290.08	29,007.76	75,000	4.01	459.92	45,992.24	2.64	61.32
โคมเงี้ยว	60	60	300	515.39	30,923.27	18,000	0.96	- 215.39	- 12,923.27	- 0.74	- 71.80
โคมดาว	60	60	200	112.42	6,745.41	12,000	0.64	87.58	5,254.59	0.30	43.79
โคมร่ม	48	48	450	580.39	27,858.61	21,600	1.16	- 130.39	- 6,258.61	- 0.36	- 28.98
โคมฟาร่า	100	100	200	124.03	12,403.10	20,000	1.07	75.97	7,596.90	0.44	37.98
โคมจีบ	36,000	36,000	20	19.55	703,854.94	720,000	38.53	0.45	16,145.06	0.93	2.24
ตุ่ง	120	120	350	332.58	39,909.31	42,000	2.25	17.42	2,090.69	0.12	4.98
รวม	40,213	40,213			1,740,134.13	1,868,600	100.00		128,465.87	7.38	

ที่มา: จากการคำนวณ

บทที่ 8

บทสรุป

8.1 สรุปผลการศึกษา

8.1.1 การจัดการองค์กร

กลุ่มโคมไฟและตุงไชยล้านนา ตั้งอยู่ เลขที่ 93/1 บ้านดอนจั่น หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอ จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งในปี พ.ศ. 2544 โดยการสนับสนุนของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวล้านนา ที่เกิดจากภูมิปัญญา ชาวบ้าน และเป็นที่ยอมรับในสังคม สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ส่งผลให้ครอบครัวมีเศรษฐกิจดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็ง และมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างยั่งยืน มีสมาชิกจำนวน 30 ราย ในทางปฏิบัติกลุ่มฯ ได้เริ่มดำเนินการเป็นใน รูปกลุ่มเพียง 1 ปีเศษ

กลุ่มได้มีคณะกรรมการ 5 ตำแหน่ง คือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และ ประชาสัมพันธ์ การคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มฯ ใช้วิธีเสนอชื่อตัวแทนสมาชิกกลุ่มโดยยกเปิดเผย ที่ละ ตำแหน่ง

8.1.2 การผลิต

การบริหารการผลิตของกลุ่มฯ ประธาน จะเป็นผู้บริหารการผลิตทั้งหมด ทั้งการกระจายการผลิต ให้สมาชิก และการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกผลิต

การวางแผนการผลิต คือ กลุ่มฯ จะให้สมาชิกยืมเงินไปจัดซื้อวัตถุดิบในการผลิต แล้วนำ ผลิตภัณฑ์มาส่งให้กลุ่มฯ โดยกลุ่มฯ จะกำหนดราคารับซื้อไว้ในแต่ละผลิตภัณฑ์ สมาชิกจะนำผลิตภัณฑ์ง่าย ๆ และต้นทุนต่ำ เช่น โคมญี่ปุ่น/จีน โคมดุ้ง เป็นต้น ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือและความชำนาญเป็นอย่างมาก ประธานจะเป็นผู้ผลิตเอง กลุ่มฯ มีการวางแผนการผลิตในส่วนที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกผลิตอย่างสม่ำเสมอ

การจัดหาปัจจัยการผลิต สมาชิกกลุ่มฯ เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิตของตนเองซึ่ง ส่วนใหญ่ สามารถจัดหาได้จากแหล่งเดียวกัน การเก็บผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่จะเก็บไว้ที่บ้านพักของตนเองตามความ เหมาะสม และใช้ถุงพลาสติกใสในการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ ในการผลิตนั้นต่างคนต่างผลิตที่บ้านของตน อีกทั้ง กลุ่มฯ ยังไม่มีสถานที่ผลิต

การตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ ประธานจะเป็นผู้ตรวจสอบความเรียบร้อย ส่วนมากไม่มีปัญหา เนื่องจากสมาชิกที่ผลิตจะมีความชำนาญ พอสมควรและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ยากนัก

แรงงานผลิตเป็นสมาชิกกลุ่มทั้งหมด 30 คน ลักษณะการทำงาน ประธานกลุ่มฯ จะกระจายไปให้ สมาชิกที่มีความสามารถและความถนัดเป็นรายๆ โดยกลุ่มฯ เป็นผู้ตั้งราคาซื้อผลิตภัณฑ์

สมาชิกมีฝีมือในการผลิตสินค้า และรักษามาตรฐานในการผลิตได้ดี ทำให้มีลูกค้าประจำ ส่งผลให้มีการสั่งซื้ออย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันกลุ่มฯ ประสบปัญหากำลังการผลิตมีน้อย จึงทำให้ผลิตไม่ทันกับความต้องการของลูกค้า

8.1.3 การตลาด

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคเหนือ และเป็นหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของอำเภอ ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนและต่อเนื่องของรัฐบาลปัจจุบัน อีกทั้ง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ในงานเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ของชาวล้านนา

8.1.4 การเงิน

กลุ่มฯ มีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 40,000 บาท สำหรับให้สมาชิกจำนวน 30 คน กู้ยืมโดยไม่มีดอกเบี้ย ทำให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนสมาชิก และสมาชิกไม่ต้องพึ่งพาแหล่งเงินกู้นอกระบบ

8.2 ศักยภาพการพัฒนา

กลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาสินค้าหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคเหนือ บ่งบอกถึงวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาช้านาน ที่สำคัญเป็นงานฝีมือที่ต้องใช้ทั้งทักษะ ความชำนาญ ความอดทน และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทำให้มีการผลิตโคมไฟและตุ๊กตาสินค้าอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และการรวมกลุ่มฯ สร้างความสามัคคีในชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง

8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง

8.3.1 การจัดการองค์กร

สร้างความเข้าใจแก่สมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มฯ โดยการจัดให้มีการประชุม และอบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำหลักฐานและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับกลุ่มฯ

8.3.2 การผลิต

พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย เช่น การให้สี ลวดลาย เป็นต้น และจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักรที่สำคัญ เพื่อขยายกำลังการผลิต

8.3.3 การตลาด

ขยายตลาดเพิ่มขึ้น ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เช่น อำเภอสันกำแพง และประเทศออสเตรเลีย โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

8.3.4 การเงิน

กลุ่มฯ มีเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อผลิตภัณฑ์เพียง 40,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก จำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เพิ่มอีกจำนวน 100,000 บาท โดยปลอดดอกเบี้ย ส่งผลให้สมาชิกมีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้น และช่วยลดปัญหา

การขาดสภาพคล่องในการผลิต และเป็นเหตุจูงใจให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้น เพื่อที่ในอนาคตกลุ่มฯ จะมี
ทายาทสืบทอดเจตนารมณ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2547. “จำนวนผู้ผลิตสินค้า OTOP ปี 2547 จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http:// www.thaitambon.com/OTOP2547/Info2004B.htm](http://www.thaitambon.com/OTOP2547/Info2004B.htm) (29 กันยายน 2547).
- กฤษณา นิลศรี. 2545. “วิสาหกิจชุมชน กับการพัฒนาเศรษฐกิจรากหญ้า”. 23,12 (ธันวาคม). 68-71.
- จารุพงศ์ พลเดช. 2546. **วิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.cdd.moi.go.th/jarupong/j462204.doc. (20 ตุลาคม 2546).
- ฐานเศรษฐกิจ. 2547. “รัฐยกเครื่องใหม่ OTOP ควัก 200 ล้าน ดึงเข้าทั้งระบบ แก้ปัญหาคุณภาพและยอดขาย”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http:// www.thaitambon.com/SmartOTOP/News5747A.htm](http://www.thaitambon.com/SmartOTOP/News5747A.htm) (5 กรกฎาคม 2547).
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2542. **ธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล, บรรณาธิการ. 2545. **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ รากฐาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด.
- ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ. 2547. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. เชียงใหม่: โครงการ การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน, ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2546. “**การพัฒนากลุ่มลูกค้าให้มีความสามารถในการผลิตและการดำเนินธุรกิจ**”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.baac.in.th/technical/110946. (20 ตุลาคม 2546).
- พิทยา ว่องกุล. 2545. “ธุรกิจชุมชน-วิสาหกิจชุมชนแบบองค์รวมที่ยั่งยืน”. **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ รากฐาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด.
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. 2546. **วิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.yala.riy.ac.th/~research/document/publication/smce.html. (20 ตุลาคม 2546).
- เสรี พงศ์พิศ. 2546. **ฐานความคิดจากแผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไท.

ภาคผนวก ก.
รูปภาพ

รูปที่ ก. 1 ผลิตภัณฑ์โคมจีน

รูปที่ ก. 2 ผลิตภัณฑ์โคมญี่ปุ่น

รูปที่ ก. 3 บ้านคุณจ่านง เสมพิพัฒน์ ประธานกลุ่มฯ

รูปที่ ก. 4 โครงโคมไฟ

รูปที่ ก. 5 การทำโคมไฟจีน และญี่ปุ่น

รูปที่ ก.6 นำโครงออกจากโคมไฟ

ภาคผนวก ข.
การคำนวณต้นทุนการผลิต

การคำนวณต้นทุนการผลิต

วัตถุดิบหลัก

ในการผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ชนิดต่างๆ มีการใช้วัตถุดิบที่หลากหลายมาประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ รายละเอียดดังตารางที่ (ข. 1)

ตารางที่ ข.1 ต้นทุนวัตถุดิบหลักผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ (ตัวอย่าง)

วัตถุดิบ	จำนวน	ราคา(บาท/หน่วย)	ต้นทุนต่อผลิตภัณฑ์(บาท)
ไม้ไฟ ขนาดกว้าง 0.5 นิ้ว	1 เมตร	2.00	2.00
ไม้ไฟ ขนาดกว้าง 1 ซม.	1 เมตร	1.00	1.00
ไม้ไฟแกนใน ยาว 1.20 ม.	2 เส้น	1.00	2.00
ไม้ไฟตัวตั้ง ยาว 50 ซม.	10 เส้น	0.50	5.00
ไม้อัดแผ่นกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 ซม.	1 แผ่น	10.00	10.00
ท่อ พี.วี.ซี. ขนาด 6 นิ้ว ยาว 1 ม.	1 เส้น	10.00	10.00
บอกลีเยนไน	2 อัน	5.00	10.00
เทียนไข ขนาด 0.5 นิ้ว ยาว 20 ซม.	2 เล่ม	5.00	10.00
ผ้าดิบ	2 เมตร	15.00	30.00
ผ้าใยกันซง	2 เมตร	25.00	50.00
กระดาษแข็งขอบบัว	4 เส้น	5.00	20.00
ลวด	1 ขด	15.00	15.00
รูปภาพสำหรับติดรอบคอมพิวเตอร์	1 แผ่น	15.00	15.00
ท่อ พี.วี.ซี. ขนาด 6 นิ้ว ยาว 1 ม.	1 เส้น	10.00	10.00
กระดาษสาบาคิก ขนาดกว้าง 50 ซม. ยาว 70 ซม.	2 แผ่น	12.00	24.00
ไหมญี่ปุ่น ชนิดหางรอบ	50 ซม.	10.00	10.00
เชือกแขวน	1 เส้น	1	1.00
กระดาษแข็ง	1 แผ่น	1	1.00
กระดาษเงินทองแดงเส้นพร้อมลวดลาย	5 ชิ้น	5	25.00

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

วัสดุ

การ ราคากระป๋องละ 20 บาท ในการผลิตผลิตภัณฑ์ มีต้นทุนการ รายละเอียดดังตารางที่ ข. 2

ตารางที่ ข. 2 ต้นทุนการ (ตัวอย่าง)

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณใช้	ราคาต่อหน่วย(บาท)	ต้นทุนต่อหน่วย(บาท)
โคมผัด/เวียน	1	20.00	20.00
โคมญี่ปุ่น/จีน	1	20.00	20.00
โคมแนว/กระต่าย	1	20.00	20.00
โคมตุ่ง	1	20.00	20.00
โคมเงี้ยว	1	20.00	20.00
โคมดาว	1	20.00	20.00
โคมร่ม	1	20.00	20.00
โคมฟาร่า	1	20.00	20.00
โคมจีบ	0.1	20.00	2.00
ตุ่ง	1	20.00	20.00

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

แรงงาน

ในพื้นที่มีการจ้างแรงงานวันละ 180บาท สมาชิกทำการผลิตโคมไฟเฉลี่ยวันละ 8 ชั่วโมง ค่าแรงต่อ ชั่วโมง 18.75 บาท ต้นทุนค่าแรงต่อผลิตภัณฑ์ รายละเอียดดังตารางที่ ข.3 (ตัวอย่าง)

ตารางที่ ข. 3 ต้นทุนแรงงานผลิต

ผลิตภัณฑ์	ระยะเวลาผลิต(ชั่วโมง)	แรงงาน(บาท/วัน)
โคมผัด/เวียน	40	750.00
โคมญี่ปุ่น/จีน	8.00	150.00
โคมแนว/กระต่าย	2.67	50.00
โคมตุ่ง	4	75.00
โคมเงี้ยว	20	375.00
โคมดาว	2.5	46.88
โคมร่ม	20	375.00

ตารางที่ ข. 3 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ระยะเวลาผลิต(ชั่วโมง)	แรงงาน(บาท/วัน)
โคมฟาร่า	2.67	50.00
โคมจีบ	0.400	7.50
ตุ่ง	4	75.00

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

ต้นทุนคงที่

แม่พิมพ์โคมไฟ มี 3 ขนาด ใหญ่ กลาง เล็ก มูลค่า 52,000 บาท อายุการใช้งาน 3 ปี ค่าเสื่อมราคาต่อปี 17,333 บาท ต้นทุนค่าเสื่อมราคาแม่พิมพ์โคมไฟ รายละเอียดดังตารางที่ ข. 4

ตารางที่ ข. 4 ต้นทุนค่าเสื่อมราคาแม่พิมพ์โคมไฟ (ตัวอย่าง)

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณผลิต	ระยะเวลา	ปริมาณเวลา	ร้อยละ	ค่าเสื่อมราคาต่อปี(บาท)	ค่าเสื่อมราคาต่อหน่วย(บาท)
		(ชั่วโมง)				
โคมผัด/เวียน	25	40		0	-	-
โคมญี่ปุ่น/จีน	3,600	8.00	0.81	90.91	15,758	4.38
โคมแมว/กระต่าย	100	1.6		0	-	-
โคมตุ่ง	100	4		0	-	-
โคมเงี้ยว	60	20		0	-	-
โคมดาว	60	2.5		0	-	-
โคมร่ม	48	20		0	-	-
โคมฟาร่า	100	1.6		0	-	-
โคมจีบ	36,000	0.400	0.081	9.09	1,576	0.04
ตุ่ง	120	4		0	-	-
รวม			0.89	100	17,333	

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

ต้นทุนการบริหารจัดการ

ค่าแรงคุณจ้างนค์ เสมพิพัฒน์ คิดวันละ 150 บาท (ไม่เป็นเงินสด) มีการทำงานทุกวัน ค่าแรงต่อปี $356 \times 150 = 54,750$ บาท ในปีมีการผลิตผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 40,213 ชิ้น ต้นทุนต่อหน่วย $54,750 / 40,213 = 1.36$ บาท

ภาคผนวกค.
ต้นทุนและผลตอบแทน

ตารางที่ ค.1 ต้นทุนและผลตอบแทนของโคมจิ้น (ตัวอย่าง)

รายการ	โคมจิ้น						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด (%)
1) ต้นทุนการผลิตกลุ่ม				92.00	154.53	246.53	100.00
ต้นทุนผันแปร(กลุ่ม)	บาท			92.00	150.00	242.00	98.16
<u>1. วัสดุดิบ</u>	บาท			78.00	0.00	78.00	31.64
ไม้ไผ่ 1 มม.	เมตร	21	2.00	2.00	0.00	2.00	
ไม้ไผ่ 2 มม.	เมตร	1	1.00	1.00	0.00	1.00	
กระดาษทอง ขนาดกว้าง 50 ซ.ม. ยาว 60 ซ.ม.	แผ่น	3	5.00	15.00	0.00	15.00	
ไหมญี่ปุ่น ชนิดหางรอบ	ซม.	50	20.00	20.00	0.00	20.00	
ด้ายญี่ปุ่นหางกลาง	เส้น	1	2.00	2.00	0.00	2.00	
เชือกแขวน	เส้น	1	1.00	1.00	0.00	1.00	
ลูกปัด ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.50 นิ้ว	ลูก	2	1.00	2.00	0.00	2.00	
ผ้าโพก	เมตร	1.2	15.00	15.00	0.00	15.00	
ห่วงแขวนสีทอง	ห่วง	1	2.00	2.00	0.00	2.00	
กระดาษเงินทอง	ชิ้น	4	5.00	20.00	0.00	20.00	
<u>2. วัสดุ</u>	บาท			14.00	0.00	14.00	5.68
กาว	กระป๋อง	1	10.00	10.00	0.00	10.00	
สีก๊อตเทป	ม้วน	1	3.00	3.00	0.00	3.00	
แม็กซีเย็บกระดาษ	บาท		1.00	1.00	0.00	1.00	
<u>3. แรงงาน</u>	บาท			0.00	150.00	150.00	60.84
ค่าแรงผลิต	บาท			0.00	150.00	150.00	

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการ	โคมจีน						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด (%)
ต้นทุนคงที่(กลุ่ม)	บาท			0.00	4.53	4.53	1.84
1.ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต	บาท			0.00	4.53	4.53	
แบบพิมพ์คอมพิวเตอร์	บาท			0.00	4.377	4.38	
กรรไกร	บาท			0.00	0.06707	0.07	
ค้อน	บาท			0.00	0.06707	0.07	
สิ่ว	บาท			0.00	0.00755	0.01	
มีดเหลาดอก	บาท			0.00	0.01006	0.01	
แท่นดอก	บาท			0.00	0.00335	0.00	
ต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				92.00	154.53	246.53	100.00
ราคาขายส่ง (บาท)				250.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)				8.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)				158.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)				3.47			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย				3.20			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย				63.20			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย				1.39			
(2) ต้นทุนการตลาด				0.00	0.00	0.00	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและการตลาด							

ตารางที่ ค .1 (ต่อ)

รายการ	โคมเงิน						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด (%)
(3) ต้นทุนการจัดการต่อปี				0.00	1.36	1.36	
ค่าบริหารจัดการ				0.00	1.36	1.36	
ต้นทุนรวมทั้งหมดต่อหน่วย (1) +(2)							
+ (3) (บาท)				92.00	155.89	247.89	
ราคาขายส่ง (บาท)				250.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)				8.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)				158.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)				2.11			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย				3.20			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย				63.20			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย				0.84			

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ	ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร	
หัวหน้าโครงการ	รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
หัวหน้าโครงการร่วม	อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นักวิจัยส่วนกลาง	รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ. ดร. พิชิต ธานี	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ. ดร. พัฒนา เจียรวิริยะพันธ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์ลักขมี วรชัย	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์ศรัณย์ อารยะรังสฤษฎ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ดร. ไพรัช กาญจนการุณ	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ. พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ. กาญจนา โชคถาวร	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์วิมล อารยะรัตน์	คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	อาจารย์วีรศักดิ์ สมยานะ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
	อาจารย์นันทมน ธีระกุล	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ประทานทิพย์ กระมล	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	สุชุม พันธุ์รงค์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พุทธรพรรณ ชันตันธง	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พิมลพรรณ บุญยะเสนา	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยนักวิจัย	พิมพิมล แก้วมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	กนกวรรณ มูลละ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	ทินรัตน์ พัทธพงศ์เจริญ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	กฤษฎา แก่นมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	พีรพงษ์ ปราบริปู	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	รัตนา แก้วเสน	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร

	คัคนา กันตะพัฒนะ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
ผู้ช่วยบริหารโครงการ	พิมพิมล แก้วมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
เลขานุการโครงการ	นาริรัตน์ ทนดี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
นักวิจัยวิสาหกิจชุมชนและนักวิจัยร่วม		
นักวิจัยวิสาหกิจชุมชน	นักวิจัยร่วม	
เถลิงศก คงมั่น	กลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว	
ประหยัด มณีมูล	กลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย	
สุรพงษ์ กุสาวดี	กลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2	
สมเด็จ คันธะวงค์	กลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล	
ปรีชา ปวงคำ	กลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง	
นราวุฒิ นันตติอย	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้	
ธวัช ไสสม	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อญี่ปุ่น	
ไกรสร บัญญัติศิลป์	กลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก	
สุนันท์ จันทรสว่าง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันตันดู่	
อัญชนา ตีทขาว	กลุ่มโคมไฟและตุ้มขี้ผึ้งล้านนา	
วนิดา ดั่งอิน	กลุ่มหัตถกรรมกระดาดสาบ้านต้นเปา	
ราพรรณ ศิริจันทนันท์	กลุ่มจักสานบ้านไชยสถาน	
ทรงพร เชื้อสุริยา	กลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า	
ประจวบ เชนันต์	กลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล	
ดิเรก ปิติสาร	กลุ่มข้าวกล้องพลังน้ำตก	
สุภาพร เข้มทอง	กลุ่มข้าวแควงบาตำชุมชนหัวเดียด	
พิมลรัตน์ ตาคำ	กลุ่มทอผ้าปาเกอญอบ้านปาไร่เหนือ	
สิริพร สีลาภรณ์	กลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ	
กรุณา การินไชย	กลุ่มแปรรูปมะไฟบ้านกอก	
เฉลิมชัย ชมพูนุฒิกุล	กลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม	
สุนีย์ บัณฑิต	กลุ่มตีเหล็กบ้านป่าตาง	
สมพงษ์ สัตยสุนทร	กลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย	
อรชร จรัสแผ้ว	กลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง	
ณัฐนรี ยะราช	กลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม	
พรพจน์ พนาธิกุล	กิจการปลาส้มศรีทน	
กุลวดี เขียวแก้ว	กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านสันปูเลย	
ไพบูลย์ ทองน้อย	กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย	
ไพฑูรย์ ศรีราชจันทร์	กลุ่มผ้าปักชาวเขานบ้านปางค่า	
ธีรศักดิ์ ปันกิติ	กลุ่มเกษตรทำนาบ้านตำม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)	

วรวิทย์ ปันสุวรรณ
พิเชฐ บุญยะรัตน์
อำไพ บัวระดก
ประทีป อริยจารุกุล
สุเมธ ผสมทอง
แคทรียา สัตยสุนทร
พูนศรี สวิง
เปรมฤทัย ไกรวิจิตร
ศุภรณันท์ ศรีเจริญ
พิเชฐรัฐ อาจสามารถ
พีชมงคล สิงห์กุล
เดือน เมืองมูล
กัลยา ประพันธ์
ธนพร วิบูลย์อรรถ
เสาวนีย์ เกียรติศิริถาวร
วุฒิชัย ไชยกาญจน์
พจน์ คำวิชัยมงคล
สุเทพ วงศ์สุภา
เจลา ผดุงพงษ์
ประสิทธิ์ศรี สิงห์กำพล
นันทิญา สุสา
สุภาพ คำตัน
กัลปพฤกษ์ ผดุงพงษ์
ณัฐริกา สกุลศรีนำชัย
กอง สรพงษ์
บำเพ็ญ เมืองมูล
ลำดวน วงศ์ผืน
รัศมี สีดาเพ็ง
ฐิติรัตน์ ลิขโม่งค์
อุดมศักดิ์ สาครสินธุ์
วิภารัตน์ สิงห์แก้ว
วรวัฒน์ สินธพานนท์
สมชาย วงศ์เขียว
สุรวิ ชัยมงคล

กลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์
กลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต
กลุ่มแปรรูปอาหาร หมู่ที่ 12 บ้านเหล่าป่าฝ้าง
กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาบ้านลองลือบุญ
กลุ่มหัตถกรรมผ้าคันมือบ้านธรรมเมือง
กิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ข้าวกลั่นอง)
กลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรบ้านปางไฮ
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำรัด
กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย
กลุ่มตัดเย็บผ้าไต้เมืองปอน
กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม
กลุ่มทอผ้าบ้านคะปวง
กลุ่มจักสานบ้านเลโคะ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
กลุ่มจักสานกลองข้าวหกเหลี่ยม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะคา
กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษจากเยื่อตะขบป่า
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรข้าวแต่น้ำแดงโมจี้วัฒณ์
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ขิม)
กลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา
กลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่
กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจักรหัตถกรรม
กลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่นและดินหอมมะลิ
กลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านต้นผึ้ง
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว
กลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว
กลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง
กลุ่มทอผ้าบ้านแม่ขนาด
กลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล
กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่จ้องใต้

รายชื่อรายงานวิจัยและเอกสารของโครงการ

รายงานกรณีศึกษา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว
รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อญี่ปุ่น
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันใต้
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันตันดู่
รายงานกรณีศึกษากลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาดินเผา
รายงานกรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมกระดาษสาบ้านต้นเปา
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานบ้านต้นโชคหลวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า
รายงานกรณีศึกษากลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มข้าวกลองปลั่งน้ำตก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มข้าวแคบงาดำชุมชนหัวเตี้ยด
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าปาเก๋อญอบ้านป่าไร่เหนือ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านนอก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม
รายงานกรณีศึกษากลุ่มตีเหล็กบ้านป่าด่าง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม
รายงานกรณีศึกษากิจการปลาส้มศรีทน
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านสันปูเลย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผ้าปักชาวเขานบ้านปางค่า

รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรทำนาบ้านตำม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหาร หมู่ 12 บ้านเหล่าป่าฝาง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาบ้านลองลือบุญ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมผ้าดันมือบ้านธรรมเมือง

รายงานกรณีศึกษากิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน

รายงานกรณีศึกษากลุ่มส่งเสริมอาชีพข้าวกล้องบ้านเหมืองหม้อ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านปางไฮ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำรัด

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มตัดเย็บผ้าไต้เมืองปอน

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยห้อม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านคะปวง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานบ้านเลโคะ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานกล่องข้าวหกลเหลี่ยม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะคา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษจากเยื่อตะขบป่า

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองหล่าย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ขิม)

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่

รายงานกรณีศึกษากลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจัดหัตถกรรม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่น และดินหอมมะลิ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านแม่ขนาด
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์แฮมพุดสมุนไพรบ้านแม่จ๋องใต้

แผนธุรกิจ/แผนปรับปรุงโครงสร้าง

แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย
แผนธุรกิจกลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล
แผนธุรกิจกลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อปู้
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันต้นดู่
แผนธุรกิจกลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาด้านนา
แผนธุรกิจกลุ่มหัตถกรรมกระดาษสาบ้านต้นเปา
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานบ้านต้นโชคหลวง
แผนธุรกิจกลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล
แผนธุรกิจกลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า
แผนธุรกิจกลุ่มข้าวกล้องพลังน้ำตก
แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปมะไฟบ้านกอก
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม
แผนธุรกิจกลุ่มตีเหล็กบ้านป่าด่าง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย
แผนธุรกิจกิจการปลาส้มศรีทน

แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าไทยลื้อบ้านสันปูเลย
แผนธุรกิจกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย
แผนธุรกิจกลุ่มผ้าปักชาวเขาน่านปางค่า
แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรทำนาบ้านตำม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต
แผนธุรกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษบ้านลองลือบุญ
แผนธุรกิจกิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน
แผนธุรกิจกลุ่มส่งเสริมอาชีพข้าวกล้องบ้านเหมืองหม้อ
แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านปางไฮ
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำริด
แผนกลุ่มหัตถกรรมผ้าต้นมือบ้านธรรมเมือง
แผนธุรกิจกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย
แผนธุรกิจกลุ่มตัดเย็บผ้าไหมเมืองปอน
แผนธุรกิจกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านกะปวง
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานบ้านเลโคะ
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโอบบ้านทุ่งม่านเหนือ
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานกล่องข้าวหกละเอียด
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะคา
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองหล่าย
แผนธุรกิจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ซิม)
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่
แผนธุรกิจกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจัดหัตถกรรม
แผนธุรกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่น และดินหอมมะลิ
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง
แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว

แผนธุรกิจกลุ่มทอดผ้าทอดอกบ้านแม่สารบ้านตอง

แผนธุรกิจกลุ่มทอดผ้าบ้านแม่ขนาด

แผนธุรกิจกลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล

แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวัง

แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ

แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์แฮมหมูสมุนไพรบ้านแม่จ๋องใต้

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มข้าวแควงดำชุมชนหัวเตี้ยด

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มทอดผ้าป่าเก๋อญอบ้านป่าไร่เหนือ

**รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการการพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับ
วิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน**

รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์การพัฒनावิสาหกิจชุมชน

รายงานบทเรียนจากกระบวนการสร้างนักวิจัยวิสาหกิจชุมชน